

Konsekvenser av principbaserade regelverk

En studie av säkringsredovisning på en svensk storbank

Linus Blomkvist
21326@student.hhs.se

Sara Lindau
21499@student.hhs.se

Abstract

IASB is currently working with the replacement of IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement. The new standard IFRS 9 Financial Instruments is said to be based on principles as opposed to the more rules-based IAS 39. This thesis examines the third phase of the project regarding micro hedge accounting. The expressed goal from IASB is to provide more useful hedge accounting information by reducing complexity of the standard. To examine the potential effects of the transition from the rules based IAS 39 to the more principles based IFRS 9, we have performed a case study on a major Swedish bank. The empirical material has been collected through interviews with selected bank employees and studies of internal documents. When applying the chosen theories discussing rules based-versus principles based standards, we have found that despite the fact that IFRS 9 still contains some restrictive rules it is a distinct move towards a more principles based framework. However, by stating that the basis for hedge accounting should be a firm's internal risk management IASB does not define a clear underlying principle. Instead a vast responsibility for the accounting information is left to companies applying hedge accounting. The study shows that IFRS 9 probably will not force the Bank to any major changes in their current hedge accounting activities. Though, it provides them with increased possibilities when developing their internal hedging and hedge accounting strategies since it allows more professional judgment by managers. To what extent the Bank will be successful in developing the hedge accounting policy can depend on how effective it is in capitalizing the accumulated knowledge at different levels of the organization.

Key words: Hedge accounting, Rules versus Principles, IAS 39, IFRS 9

Handledare: Walter Schuster
Framläggning: 27 maj 2011, 09.00-12.00

Förekommade förkortningar

CF	Cash flow
CIRS	Currency Interest Rate Swap
df	Diskonteringsfaktor
EBF	European Banking Federation
ED	Exposure Draft
EUR	Euro
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
IRS	Interest Rate Swap
LIBOR	London Interbank Offered Rate
NPV	Net Present Value
SAOB	Svenska Akademiens Ordbok
SEC	Securities and Exchange Commission
SEK	Svenska kronor
STIBOR	Stockholm Interbank Offered Rate
US GAAP	US Generally Accepted Accounting Principles

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Teoretisk referensram.....	3
1.3 Syfte och frågeställning.....	6
1.4 Avgränsning.....	7
1.5 Metod	7
1.6 Disposition.....	8
2. Varför säkringsredovisning?.....	9
3. Regelverken.....	11
3.1 IAS 39	11
3.1.2 Säkringsinstrument	11
3.1.3 Säkrad post.....	11
3.1.4 Säkringsredovisning i IAS 39	12
3.1.5 Effektivitetstestning.....	12
3.1.6 Avbrytande av säkringsredovisning	13
3.1.6.1 Redovisningeffekter.....	14
3.2 Översikt: Ersättandet av IAS 39.....	14
3.3 IFRS 9	14
3.3.1 Säkringsinstrument	15
3.3.2 Säkrad post.....	15
3.3.3 Effektivitetstestning.....	16
3.3.5 Återbalansering och avbrytande av säkringssamband	16
3.3.6 Avvikande åsikt från styrelsemedlem.....	17
4. Empiri.....	18
4.1 Treasuryavdelningen	18
4.2 Bankens riskhanteringsstrategi	18
4.3 Säkrade poster	20
4.4 Säkringsinstrument.....	22
4.4.1 Ränteswap – IRS	22
4.4.2 Valutaränteswap – CIRS.....	23
4.4.3 Swapvärdering.....	24
4.5 Bankens set-up för säkringsredovisning.....	26
4.6 Effektivitetstestning	28
5. Analys	30

5.1 Komplexitet	30
5.2 Effekter av IFRS 9 för Banken	33
5.3 Utrymme för professionella bedömningar	34
6. Slutsatser	37
7. Förslag till framtida forskning	39
8. Referenslista	40

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Begreppet risk brukar definieras på olika sätt beroende på i vilket sammanhang det används. I dagligt tal har risk en klar negativ klang och bygger allmänt på en beskrivning av att något icke önskvärt skall inträffa. Inom finansiell teori brukar emellertid risk snarast definieras som variation i framtida utfall och ett likhetstecken dras alltså mellan risk och osäkerhet. En klar majoritet av de icke-finansiella bolagen (Ericsson, 2010) och samtliga banker noterade på Stockholmsbörsen vidtar olika åtgärder för att dämpa effekterna av den finansiella osäkerhet som företagets verksamhet ger upphov till genom säkringar. Det vanligaste sättet företag säkrar på är att ta en position i ett derivatinstrument som förväntas reagera i motsatt riktning som den tillgång eller skuld man önskar säkra på en förändring i den osäkra variabeln (Ericsson, 2010).

Studieobjektet i denna uppsats är en svensk storbank. Inledningsvis kan man konstatera att de turbulenta händelserna på världens finansmarknader under hösten 2008 förändrat förutsättningarna för banker på ett dramatiskt sätt. På ett förödande sätt blottades farorna med att ha en okontrollerad riskexponering och ett större fokus har sedan dess riktats mot de riskhanteringsstrategier som bankerna använder.

Sedan 2005 är Svenska börsnoterade koncerner skyldiga att upprätta sin redovisning i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) som ges ut av International Accounting Standards Board (IASB). Det regelverk som framför andra berör finansiella instrument är International Accounting Standard (IAS) 39 Finansiella Instrument: Redovisning och Värdering.

Den del av IAS 39 som behandlas i den här uppsatsen är regleringen rörande säkringsredovisning. Säkringsredovisning av finansiella instrument enligt IAS 39 medger under vissa tydligt specificerade förutsättningar särskild redovisningsbehandling av instrument som förvärvas eller ställs ut i syfte att minska företagets exponering för olika typer av risk. Behovet av en särskild behandling av säkringar i redovisningen uppkommer då redovisningsprinciper i grunden skiljer sig för den säkrade posten, till exempel en emitterad obligation värderad till historiskt anskaffningsvärde, och säkringsinstrumentet, till exempel ett derivat värderat till verkligt värde. De redovisningsmässiga skillnaderna består både i hur dessa värderas i balansräkningen samt när förändringarna av deras värde skall tas upp i

resultaträkningen. Dessa skillnader ger upphov till volatilitet i resultatet. Genom att tillämpa säkringsredovisning värderas såväl den säkrade posten som säkringsinstrumentet till verkligt värde och resultateffekten redovisas i samma period i resultaträkningen. Avsikten med säkringsverksamheten är att den säkrade posten och säkringsinstrumentet skall reagera i motsatt riktning på förändringar i den säkrade risken, exempelvis ränterisken, så att summan av förändringarna i verkligt värde ligger så nära noll som möjligt. På så sätt ges företag möjlighet att minska den volatilitet i resultatet som dessa skilda redovisningsprinciper ger upphov till (PwC, 2005). Detta är önskvärt då företag kan uppvisa en stabilare bild med ett stadigare resultat.

Innan svenska noterade bolag var tvungna att sammanställa sin koncernredovisning enligt IFRS var dock säkringsredovisning ett ämne som inte behandlades i svenska redovisningsnormer. IFRS antogs i Sverige 2005. Teorin bakom de regler för säkringsredovisning som fastslås i IAS 39 har sin grund i den inom redovisningsområdet allmänt kända matchningsprincipen. Ericsson (2010) menar att den ekonomiska innebörden av säkringarna på så sätt skall speglas också i redovisningen då resultatet från säkringsinstrument och säkrad post tas upp i samma period.

Regelverket kring finansiella instrument är viktigt inte minst på grund av de stora värden som finns investerade i finansiella tillgångar. Samtidigt är det ett problematiskt område vilket till stor del beror på den ständiga utvecklingen på kapitalmarknaderna när nya finansiella instrument med komplexa egenskaper skapats. Här har redovisningsområdet tvingats till förnyelse för att försöka få grepp om den finansiella verklighet som skall avbildas i rapporteringen (Norberg, 2009).

Genom att företag ges möjlighet till säkringsredovisning kan volatiliteten i det redovisade resultatet minska. I IAS 39 finns det inte något krav på i vilken utsträckning säkringsredovisning skall användas av företag. Istället väljer enheten från transaktion till transaktion om de vill tillämpa säkringsredovisning. Om så är fallet måste vissa kriterier uppfyllas för att säkringsredovisning skall få användas vid redovisningen. Valet blir därför inte sällan en avvägning mellan dels kostnader för att administrera säkringar och säkringsredovisning och dels nyttan av stabilare resultatredovisning. Bedömningen varierar naturligtvis beroende på företag och verksamhet men särskilt inom finansiella institutioner med stora värden i finansiella instrument på balansräkningen blir möjligheten att tillämpa säkringsredovisning nödvändig (KPMG, 2004).

Trots det intuitivt goda och rimliga syftet har tillämpningen av säkringsredovisning inte varit någon självklarhet. Nobes (2005) riktar skarp kritik mot IAS 39 där ledningens *syfte* med ett innehav blir avgörande för hur det behandlas i redovisningen. Ledningens syfte med ett innehav är en ”princip” som saknar stöd i IASB:s konceptuella referensram, hävdar han, och leder istället till att standardsättarna tvingats att skapa ett mycket omfattande regelverk för mätning och granskning av något så svårkvantifierbart som ledningens avsikter med ett innehav. En del av problematiken kring denna diskussion om regelstyrning kommer av den oenighet i synen på säkringsredovisning. Där vissa ser säkringsredovisningen som ett undantag från en i övrigt principbaserad redovisning för finansiella instrument medan andra ser det som en lämplig princip i sig via exempelvis matchning och relevans (Ericsson 2010).

I spåren av finanskrisen samt som ett svar på den kritik IAS 39 fått utstå för sin komplexitet initierade IASB i mars 2008 ett projekt med syfte att ersätta IAS 39 som senare samma år gavs högsta prioritet. Syftet med projektet är att öka användbarheten av finansiella rapporter genom att förenkla regelverket för redovisning av finansiella instrument (IASB, 2008) och ska utmyнна i den nya standarden IFRS 9 Finansiella Instrument. I december 2010 presenterade IASB ett utkast, *exposure draft* (ED), av den tredje och sista fasen som berör säkringsredovisning.

Då studieobjektet är en bank där balansräkningen till stor del består av finansiella instrument och möjligheten till säkringsredovisning är viktig, blir övergången till ett nytt regelverk intressant att studera.

1.2 Teoretisk referensram

De huvudsakliga avsikterna från IASB:s sida med förändringen av regelverket kring säkringsredovisning kan i stora drag delas in i följande (ED, IN3; ED BC4):

1. Att förbättra användbarheten av redovisningsinformation som rör säkringsredovisning genom att den på ett tydligare sätt skall kommunicera enhetens riskhantering och ekonomiska effekter av denna i redovisningen.
2. Att reducera komplexiteten relaterat till säkringsredovisning genom att utveckla ett mer principbaserat regelverk för säkringsredovisning. IASB hävdar att de vill ha ett mer målbaserat angreppssätt.

Många har kritiserat IAS 39 angående säkringsredovisning för dess komplexitet. Standarden har ofta beskrivits som överdrivet regelbaserad vilket resulterat i godtyckliga resultat (ED,

IN2). Bakgrunden till detta finns enligt IASB själva i att IAS 39 utvecklades i ett ekonomiskt klimat där säkringsaktiviteter var relativt nya och inte lika allmänt förstådda som idag. IAS 39 utvecklades därför ur ett perspektiv där IASB hade som huvudsakligt mål att stävja ett tänkt missbruk i form av manipulation av det redovisade resultatet, även kallat *earnings management* (Zetterlund, 2011-04-04). Regelverket för säkringsredovisning i IAS 39 har därför blivit restriktivt och regelbaserat (IASB, 2010a).

Den teoretiska referensramen kommer främst att behandla punkt två ovan genom att återge forskning gällande reducerad komplexitet och anknyter också till skillnaden mellan regelbaserade och principbaserade redovisningsregler.

Redovisningens regelverk kan alltså antingen vara baserade på regler eller principer. Enligt Svenska Akademiens Ordbok (SAOB) är en princip ”något som utgör den yttersta grunden” medan en regel beskrivs som ”en norm som anger hur någon bör handla” (www.saob.se, 2011-04-22). Det finns även olika definitioner av dessa två koncept i den juridiska respektive redovisningsmässiga litteraturen (Wüstemann och Wüstemann, 2010). I juridiken skiljs regler och principer åt genom graden av noggrannhet. Regler har specifika föreskrifter medan principernas anvisningar är svaga. Regler ger vägledning i förväg, *ex ante*, medan principer klassas som att ge svaga föreskrifter då de inte gör det. IASB:s styrelseordförande Sir David Tweedie har på ett liknande, och tydligt nedsättande, sätt beskrivit den regelbaserade normgivningen som ”*the cookbook approach to accounting*” (Alexander och Jermakowicz, 2006). Wüstemann och Wüstemann (2010) citerar istället Dworkin (1967) som menar att en princip ’*states a reason that argues in one direction, but does not necessitate a particular decision.*’ Författarna jämför sedan med redovisningslitteraturen där principer beskrivs som breda riktlinjer som lämnar relativt stort utrymme för professionella bedömningar. Regler lämnar däremot litet utrymme för professionella bedömningar och innehåller enligt bland annat Securities and Exchange Commission (SEC) ofta så kallade tröskelvärden, undantag och även motsägelser. Wüstemann och Wüstemann hävdar dock att definitionerna i juridik- och redovisningslitteraturen över lag är likartade.

IFRS anses generellt sett vara ett principbaserat regelverk medan exempelvis U.S. GAAP till stor del är baserat på regler. Regelbaserade standarder är mer detaljerade och anses även mer komplexa, medan principbaserade skall fungera heltäckande och ge mer frihet för redovisning så länge principen följs. Alexander och Jermakowicz (2006) hävdar att regler är otillräckliga

så länge de inte baseras på principer. De förklarar även att US General Accepted Accounting Principles (US GAAP) detaljnivå och komplexitet har ökat eftersom det är en mer regelbaserad ansats vid normgivning. Vidare hävdar författarna att principbaserade regelverk vill beskriva för de ekonomiskt ansvariga vad som behöver göras men inte hur de skall göra det. Skillnader mellan regel- och principbaserade regelverk är enligt Financial Accounting Standards Board (FASB) (2002) att principerna skall vara bredare och tillåta väldigt få, om några, undantag från dessa samt vara mindre tolkande och ge mindre vägledning för exakt hur man skall tillämpa standarden.

Vad som även diskuteras är vikten av både jämförbarhet och väsentlighet. Ett regelbaserat regelverk anses bistå med större jämförbarhet mellan olika företag då de styr mer i detalj hur en redovisningsfråga skall hanteras, medan ett principbaserat sådant kan inneha mer väsentlighet då mer hänsyn kan tas till information som anses relevant för till exempel en specifik bransch eller ett företag. Enligt Wüstemann och Wüstemann (2010) har jakten på jämförbarhet lett till överreglering i USA. Vidare hävdar författarna att konsekvent tillämpning enbart kan uppnås via en kompromiss mellan de generella koncepten tillförlitlighet och väsentlighet, men att det i nuläget inte finns någon bestämmelse om vilken information som utgör tillförlitlig eller väsentlig information eller hur man bör kompromissa mellan de båda koncepten. Även Benston, Bromwich och Wagenhofer (2006) hävdar att för lite vägledning i implementeringen av standarder, som kan vara fallet med ett principbaserat regelverk, kan leda till en förlust i jämförbarhet.

Flera författare förefaller således dela en uppfattning om att standardsättning på redovisningsområdet handlar om en avvägning mellan:

1. En ökad jämförbarhet mellan företag som detaljerad regelstyrning för med sig och
2. Den möjlighet till ökad relevans i redovisningsinformationen som följer av den större frihet som managers får under ett regelverk mer baserat på breda principer

Flera vetenskapliga artiklar behandlar också de för- och nackdelar som uppstår när managers beslutanderätt beträffande redovisningsbeslut ökas i ett mer principbaserat regelverk. Sawabe (2005) menar att redovisningsstandarder har blivit allt mer komplexa och detaljerade och hävdar vidare att principbaserade standarder efterfrågas för att de skall motverka kreativ redovisning i företagen. Då principer bör fungera mer heltäckande än regler blir de också svårare att kringgå.

Bratton (2003) menar att en nackdel med regelbaserade standarder är att de inte tar hänsyn till det specifika fallet, då det med regler inte är möjligt att vara heltäckande. Den mer positivt inställda litteraturen använder samma argument som IASB använde vid utvecklandet av IAS 39 och poängterar att regler bidrar med värdefull vägledning som minskar managers förmåga att påverka redovisningen (Wüstemann och Wüstemann, 2010). Författarna konstaterar även att mer principbaserade regelverk som IFRS kräver större professionella bedömningar av ledningen, vilket i sig kan innebära risker.

Det finns två saker reglerare bör tänka över när de går mot mer principbaserad reglering (Bennet, Brandbury och Pragnell, 2006). För det första bör man minska vikten av jämförbarhet och konsistens i förhållande till de andra kvalitativa principerna. Den andra frågan är att man bör öka tillåtelsen av professionella bedömningar på transaktionsnivå. En principbaserad reglering är alltså både en möjlighet att förbättra redovisningskvaliteten samtidigt som det är en risk att tillåta vidare tolkningar.

Sammantaget är analyserna av ett mer principbaserat regelverk att det generellt kommer att leda till ett större behov av professionella bedömningar och ge mindre vägledning än ett regelbaserat. Åsikterna och värderingarna kring detta skiljer sig dock åt då vissa anser att detta kommer att förbättra kvaliteten på redovisningsinformationen då denna anpassas till verksamheten medan andra poängterar den risk det innebär att lämna större ansvar till individen.

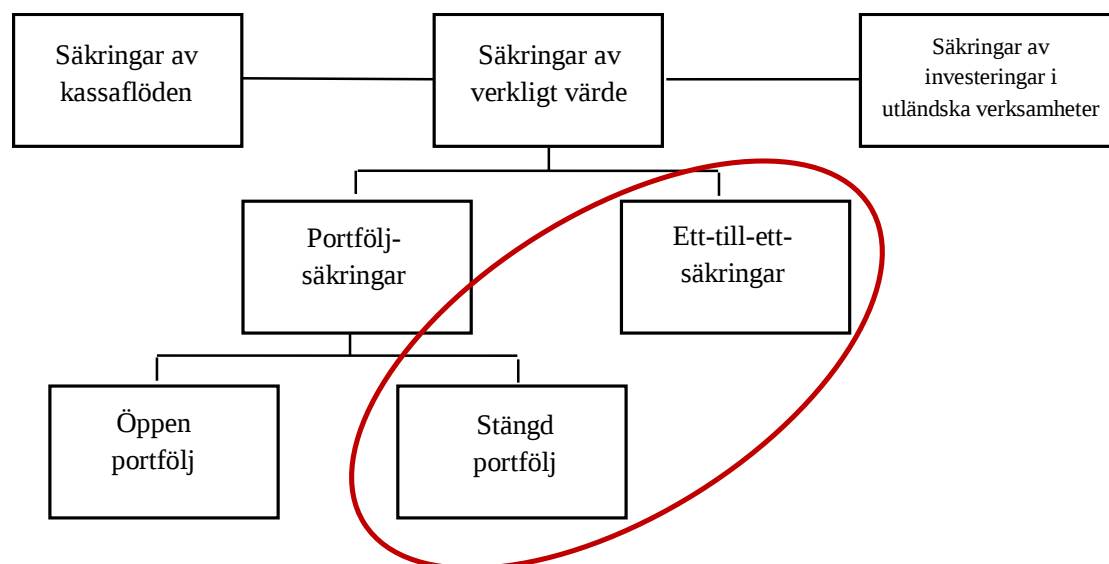
1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att identifiera hur Bankens arbete med säkringsredovisning kommer att påverkas av övergången från IAS 39 till IFRS 9. För att göra detta har vi inledningsvis för avsikt att undersöka huruvida den nya standarden IFRS 9 innebär ett mindre komplext regelverk. Därtill ämnar vi undersöka vilka effekter övergången till en mer principbaserad standard kan tänkas få för Banken med avseende på ökat utrymme för professionella bedömningar i arbetet med säkringsredovisning. Detta har lett oss till följande frågeställning:

Hur kommer övergången till det mer principbaserade regelverket IFRS 9 att påverka Bankens arbete med säkringsredovisning?

1.4 Avgränsning

Ungefär 98 procent av Bankens säkringsredovisning berör säkringar av verkligt värde (Anställd 1, 2011-03-01). Därmed blir det en naturlig avgränsning för oss att studera dessa. Säkringar av verkligt värde är i sin tur uppdelade i ett-till-ett säkringar och portföljsäkringar. I ett-till-ett säkringar är varje objekt en enskild post som säkras separat. Portföljer består av ett antal poster och säkras i ett paket. Portföljsäkringar är ytterligare uppdelade i öppna portföljer och stängda portföljer. Öppna portföljer kallas för makrosäkringar, och stängda portföljer tillsammans med ett-till-ett säkringar kallas för mikrosäkringar. Då ED inte behandlar makrosäkringar blir detta ytterligare en avgränsning. Vi kommer därmed att studera mikrosäkringar av verkligt värde. I dagsläget står dessa säkringar för cirka 50 procent av säkringsbeloppen på Banken, men endast cirka 15 procent av antalet säkringar (Anställd 1, 2011-03-01). Detta innebär att dessa är färre men större.

Figur 1.1 Uppsatsens avgränsning.

1.5 Metod

Vi har valt att utföra en kvalitativ studie i vår uppsats. Kvalitativa studier har primärt ett förståande syfte, där fokus blir att få djupare förståelse för ett problemområde (Holme och Solvang, 1996). Vi ämnar med denna uppsats att förstå hur ett mer principbaserat regelverk kan påverka en banks arbete med säkringsredovisning. För att besvara frågeställningen har vi genomfört en fallstudie på en svensk storbank, Banken. För att få denna möjlighet var vi tvungna att anonymisera banken i uppsatsen. Då vi bedömer tillgången till det interna

material och personer på Banken som mycket avgörande för studiens kvalitet har vi godtagit detta. Fallstudien kommer även att innefatta en dokumentstudie på Banken.

Då syftet är att se hur Bankens arbete med säkringsredovisning kommer att förändras i och med det nya regelverket, behöver vi först och främst kartlägga hur deras säkringsredovisning ser ut idag. Detta uppnås lämpligast genom en beskrivande fallstudie (Ryan, Scapens och Theobald, 2002). Genom att beskriva hur Banken arbetar med och tillämpar säkringsredovisning idag kan vi sedan gå vidare och med utgångspunkt i vår teoretiska referensram analysera hur detta kan tänkas påverkas av övergången till IFRS 9. Informationsinsamlingen har främst skett genom intervjuer med anställda på Banken som har insyn i den relevanta delen av säkringsredovisningen. Fem intervjuer har genomförts med fyra anställda på Banken. Tre av intervjuobjekten arbetar på Treasuryavdelningen, vilken ansvarar för säkringsredovisningen på Banken, och en anställd arbetar med redovisningsfrågor på koncernnivå. Vi har även studerat interna dokument som exempelvis övergripande redovisningspolicies och säkringsredovisningspolicies. En möjlig följd av en dokumentstudie är att dokumenten berättar hur företaget skall göra, och inte hur de faktiskt gör. Detta har vi försökt förhindra med en balans mellan intervjuer och dokumentstudier.

En begränsning med att använda sig av en fallstudie är att det inte går att generalisera resultatet, utan att det bara går att säga något om det enskilda fallet. Genom att studera ett enskilt företag finns dock potential att få tillgång till en större mängd material och kunna gå djupare in på det specifika fallet (Ryan, Scapens och Theobald, 2002). Då en av författarna har en koppling till Banken finns en risk för subjektivitet under intervjuer och beskrivning av studieobjektet. En medvetenhet om detta har emellertid funnits genom hela arbetets gång och vi känner oss trygga med att vår empiriska studie ger en objektiv beskrivning av studieobjektet.

1.6 Disposition

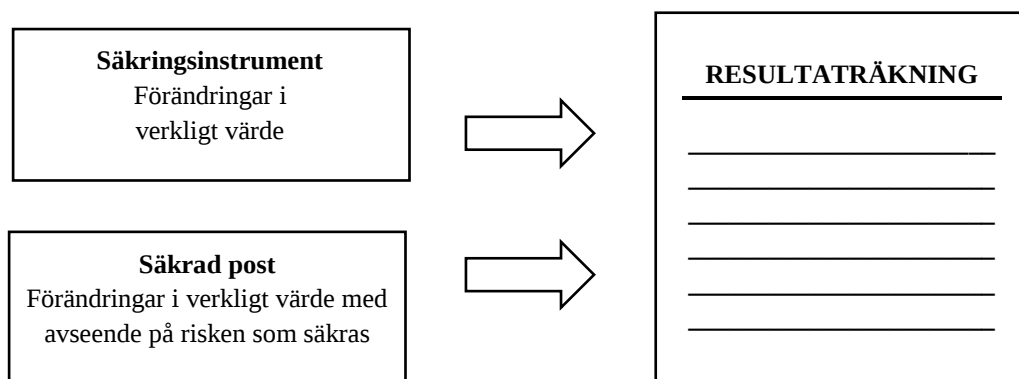
Efter detta inledande avsnitt kommer en grundläggande förklaring av säkringar att följa. Vidare följer en beskrivning av regelverken IAS 39 och IFRS 9. Då regelverken är väldigt omfattande, kommer vi endast att behandla de områden som är relevanta utifrån den gjorda avgränsningen. Därefter kommer en empirisk beskrivning av Bankens arbete med säkringsredovisning enligt IAS 39 att ske. Analysen kommer att fokusera på vilka förändringar Banken står inför i arbetet med redovisning av säkringar vid övergången till

IFRS 9. Detta kommer att anknytas till teorin och mynna ut i slutsatser gällande komplexitet och utrymmet för professionella bedömningar på olika nivåer. Studien avslutas med förslag till framtida forskning inom området.

2. Varför säkringsredovisning?

Beståndsdelarna i en säkring är en säkrad post som säkras med ett säkringsinstrument. När ett företag säkrar en tillgång eller skuld som redovisas till historiskt anskaffningsvärde med ett derivat uppstår en volatilitet i resultatet. Detta sker eftersom den grundläggande redovisningsbehandlingen är att förändringar i verkligt värde av derivatet alltid skall redovisas i resultaträkningen medan den säkrade posten inte gör det. Genom att tillämpa säkringsredovisning minskas volatiliteten i resultatet eftersom förändringen i det verkliga värdet av den säkrade posten och derivatet redovisas i resultatet i samma period (PwC, 2005).

En säkring görs genom att ett finansiellt instrument ställs ut eller förvärvas, och dess värde förväntas röra sig i motsatt riktning mot värdet i den post som säkras (Ericsson, 2010). Om den säkrade posten går med vinst skall säkringsinstrumentet gå med förlust och vice versa. När de båda posterna genom tillämpning av säkringsredovisning redovisas på samma sätt uppnås på detta sätt en minskad volatilitet i resultatet.

Figur 2.1 När säkringsinstrument och säkrad post, genom säkringsredovisning, påverkar resultatet i samma period minskas volatiliteten i resultatet. Källa: KPMG, 2004.

Säkringsinstrumentet skall enligt IAS 39 vara ett derivat. Det finns tre krav för att något skall få klassas som ett derivat. För det första är ett derivat ett finansiellt instrument som beror på en underliggande variabel. Den underliggande variabeln kan vara en ränta, en växelkurs, ett varupris, en värdepapperskurs, en kreditbedömning eller ett index av någon av dessa variabler. Det är också så att ett derivat inte kräver någon initial investering, eller enbart en

mindre insats som skall vara betydligt mindre än den som krävdes för att investera i det underliggande instrumentet. Ett sista karaktärsdrag är att det skall betalas vid en framtida tidpunkt (IAS 39.9; Ramirez, 2007). De vanligaste derivaten är swappar, terminskontrakt och optioner. Ett vanligt derivat vid säkring av ränterisk och är ränteswappar. Dessa går ut på att två parter byter kassaflöden med varandra där exempelvis den ena parten betalar en fast ränta på ett underliggande belopp och den andra en rörlig ränta. En närmare beskrivning av olika ränteswappar och dess värdering görs i avsnitt 4.4 nedan.

I Figur 2.2 nedan illustreras effekten av säkringsredovisningen med ett generiskt exempel. Vid rapporteringstillfället jämförs förändringen i verkligt värde av den säkrade posten och säkringsinstrumentet med varandra. I den perfekta säkringen är dessa lika stora men i olika riktningar. I exemplet har emellertid det verkliga värdet i den säkrade posten förändrats med SEK +18m och det verkliga värdet i säkringsinstrumentet med SEK -20m sedan det senaste rapporteringstillfället. Om säkringen kvalificerar sig för säkringsredovisning kan båda dessa värdeförändringar bokas till resultatet och inte enbart resultatet från säkringsinstrumentet. Resultateffekten av säkringen blir således enbart SEK -2m istället för SEK -20m om säkringsredovisning inte tillämpas. Dessa SEK -2m utgör ineffektiviteten i säkringssambandet. Målet är dock inte att redovisa ett så högt resultat som möjligt och det kan givetvis även vara så att förändringen i verkligt värde hos den säkrade posten är negativ och förändringen i säkringsinstrumentet är positiv.

**Förändringar i verkligt värde
vid rapporteringstillfället**

Säkrad post +18
Säkrings- instrument -20

Ineffektivitet som skall bokas i Resultaträkningen

$$\Delta \text{Verkligt värde Säkrad post} + \Delta \text{Verkligt värde Säkringsinstrument} = \text{Ineffektivitet}$$

$$18 \quad + \quad (-20) \quad = \quad -2$$

Figur 2.2 Resultateffekten av en säkringsredovisad säkring är enbart ineffektiviteten i säkringssambandet.

3. Regelverken

3.1 IAS 39

Den första versionen av IAS 39 Finansiella Instrument: Redovisning och Värdering släpptes av International Accounting Standards Committee (IASC) 1999. IAS 39 har blivit reviderad ett antal gånger men skall nu ersättas i sin helhet av den nya standarden IFRS 9. Standarden innehåller inte bara regleringar kring säkringsredovisning utan innehåller även regler för klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder. Dessa delar ligger utanför uppsatsens omfattning, varför vi inte kommer att behandla dem i beskrivningarna av regelverken nedan.

3.1.2 Säkringsinstrument

Alla derivat som involverar en extern part kan användas som säkringsinstrument, exklusive vissa optioner. Gällande säkringar av valutarisk kan icke-derivata finansiella tillgångar eller skulder fungera som säkringsinstrument. Exempel på derivat som kan fungera som säkringsinstrument är swappar, terminskontrakt och optioner (IAS 39.72-73).

Då ett derivat oftast endast har ett verkligt värde i sin helhet skall hela derivatet, som regel, identifieras som ett säkringsinstrument. Det är dock tillåtet att ta upp en del av förändringen i detta verkliga värde som ett säkringsinstrument i ett säkringsförhållande, exempelvis en procentsats. Ett derivat kan säkra olika typer av risk samt att det går att använda flera derivat för samma säkrade post (IAS 39.74-77).

3.1.3 Säkrad post

IAS 39 reglerar vad som får klassas som en säkrad post (IAS 39.78-80). Den grundläggande principen är att den säkrade posten skapar en riskexponering som kan påverka resultaträkningen (IAS 39.86a).

Den säkrade posten kan vara en enskild tillgång, skuld eller ett bindande åtagande eller en grupp av dessa med liknande riskkaraktäristika. Den säkrade posten kan också finnas i en portfölj med bara ränterisk, och då bestå av en del av den portfölj av finansiella tillgångar eller skulder som delar den säkrade risken (IAS 39.78). För få tillämpa säkringsredovisning får endast tillgångar, skulder eller bindande åtaganden som innefattar en extern part att identifieras som säkrad post (IAS 39.80).

Om den säkrade posten är en finansiell tillgång eller skuld kan företaget välja att säkra endast en del av risken förknippad med verkligt värde, givet att effektiviteten kan mätas. En identifierbar och separerbar del som exempelvis den riskfria räntan kan på så sätt säkras, även om den totala riskkomponenten innehåller fler risker som exempelvis kreditrisk (IAS 39.81).

Om den säkrade posten är en icke-finansiell tillgång eller skuld måste den säkras i sin helhet för alla risker, på grund av svårigheten att avskilja och mäta lämpliga delar av förändringar i verkligt värde. Undantaget är säkring av valutarisk där risken kan hänföras till en specifik del av den icke-finansiella tillgången eller skulden. (IAS 39.82)

Likartade tillgångar och skulder kan endast säkras som en grupp om de enskilda posterna delar samma riskexponering av den del som identifierats som säkrad, samt att förändringen av verkligt värde i varje enskild post skall förväntas vara proportionell med förändringen i gruppen som helhet. Säkringsinstrumentet får inte jämföras med en säkrad post som är ett netto av finansiella tillgångar och skulder (IAS 39.83-84). Derivat tillåts inte att vara säkrade poster enligt IAS 39, utan kan endast användas som säkringsinstrument.

3.1.4 Säkringsredovisning i IAS 39

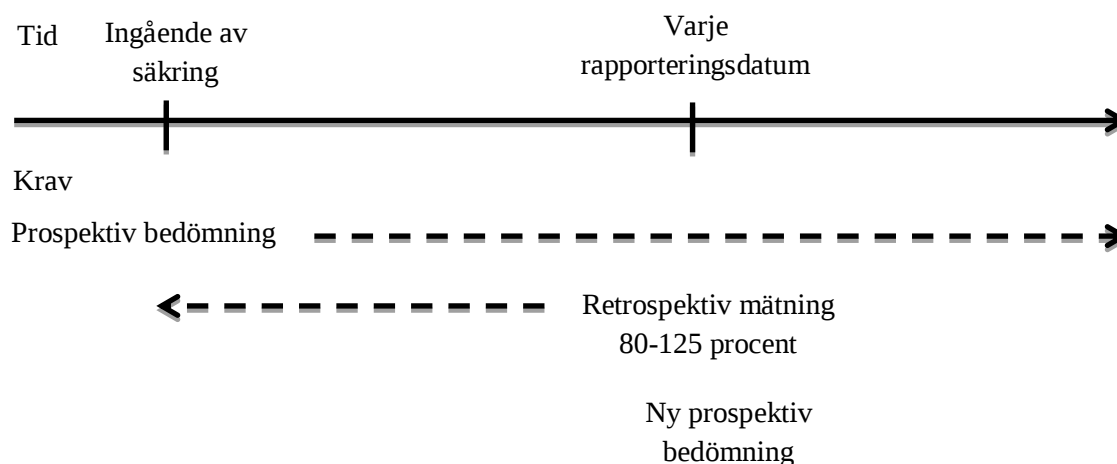
Det finns särskilda krav som måste uppfyllas för att säkringsredovisning skall tillåtas (IAS 39.88). Dessa är att:

- Säkringsförhållandet är bestämt och dokumenterat vid identifieringen tillsammans med företagets mål för riskhantering och säkringsstrategi
- Säkringen förväntas vara effektiv vid upptagandet och genom säkringsförhållandets livslängd
- Effektiviteten kan mätas tillförlitligt och löpande samt att säkringen varit effektiv sedan det senaste säkringstillfället

3.1.5 Effektivitetstestning

För att kvalificera för säkringsredovisning måste en säkring bedömas vara effektiv. Med detta menas att förändringen i verkligt värde i den säkrade posten och säkringsinstrumentet tar ut varandra. Framåtblickande prospektiva och bakåtblickande retrospektiva effektivitetstester måste genomföras. Syftet med det prospektiva testet är att visa på att säkringen förväntas vara effektiv framöver, medan det retrospektiva skall visa att säkringen varit effektiv sedan det senaste rapporteringstillfället. Dessa tester skall göras minst vid varje rapporteringstillfälle.

Företag kan dock välja att göra testerna oftare för att minska perioden för en eventuell ineffektiv säkring.

Figur 3.1 Vid varje rapporteringstillfälle måste företaget genomföra en prospektiv och en retrospektiv effektivitetsbedömning. Källa: KPMG, 2004.

IAS 39 föreskriver ingen särskild metod vid de prospektiva effektivitetsbedömningarna. Ett vanligt angreppssätt är en kvalitativ metod där kritiska villkor, exempelvis räntesats, förfallodatum och nominellt belopp, i säkringsinstrumentet jämförs med motsvarande villkor i den säkrade posten (IAS 39.AG108).

Säkringen anses vara effektiv om förhållandet mellan förändringarna i verkligt värde sedan det senaste rapporteringstillfället ligger i spannet 80 till 125 procent (IAS 39.AG105). Ett exempel kan vara att en förlust i den säkrade posten på 80 divideras på vinst i säkringsinstrumentet på 90 $80/90 = 89$ procent i absoluta tal. Då detta ligger inom det angivna intervallet är säkringen effektiv och får därmed användas för säkringsredovisning. Det finns olika metoder för att mäta säkringens retrospektiva effektivitet. Två av de vanligaste är Dollar offset-metoden och regressionsanalys. Dollar offset-metoden jämför förändringen i verkligt värde hos den säkrade posten med förändringen i verkligt värde hos säkringsinstrumentet.

3.1.6 Avbrytande av säkringsredovisning

Om säkringen inte längre uppfyller kraven för säkringsredovisning måste den avbrytas. Anledningar till detta kan vara att säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avslutas eller inlöses. Det kan också bero på att den säkrade posten tas bort. Avbrytande måste också ske om en säkring inte längre är effektiv. I dessa fall skall detta ge effekt från och med det senaste

datumet den bedömdes vara effektiv. Företaget kan även själva välja att inte längre tillämpa säkringsredovisning för den säkrade posten. (IAS 39.91).

3.1.6.1 Redovisningseffekter

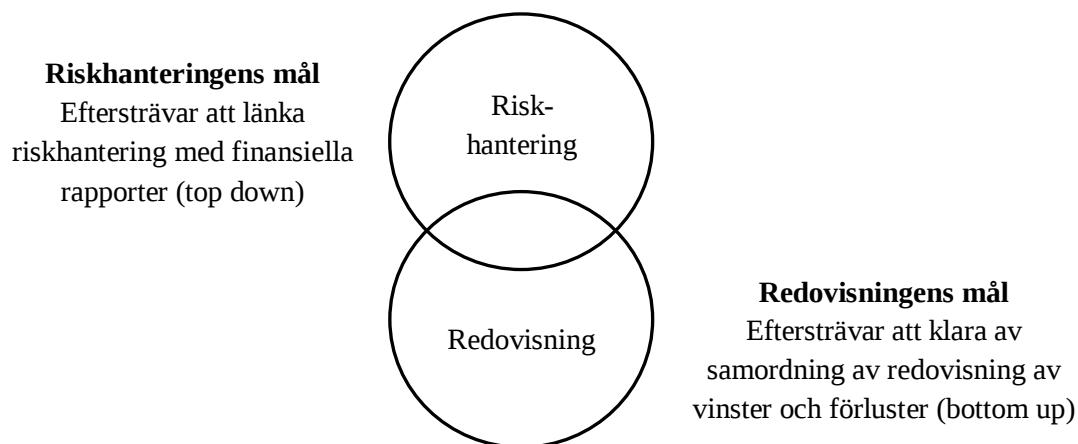
När ett säkringsförhållande uppfyller kraven för säkringsredovisning skall förändringen i verkligt värde hos både säkringsinstrumentet och den säkrade posten redovisas i resultaträkningen (IAS 39.89). Om ett säkringsförhållande inte längre är giltigt skall derivatets förändring i verkligt värde fortfarande redovisas i resultaträkningen, medan den säkrade posten inte längre får redovisas till verkligt värde utan istället värderas till historiskt anskaffningsvärde i balansräkningen.

3.2 Översikt: Ersättandet av IAS 39

Ersättandet av IAS 39 sker successivt i tre faser. Fas ett behandlade klassificering och mätning av finansiella instrument och publicerades i november 2009. Fas två behandlade historiska anskaffningsvärden och nedskrivning av finansiella tillgångar. Den tredje och sista fasen behandlar säkringsredovisning med ett ED som släpptes 9 december 2010 (www.ifrs.org¹, 2011-03-02). Makrosäkringar behandlas inte i denna version av ED utan förväntas komma under tredje kvartalet av 2011 (www.ifrs.org², 2011-05-11). Hädanefter kommer regelverket att benämnas som IFRS 9 och syftar då på IASB:s utkast ED/2010/13.

3.3 IFRS 9

Enligt IASB skall det regelbaserade IAS 39 ersättas med ett mer principbaserat regelverk i IFRS 9. De vill förena redovisningen med företagets riskstrategier och underlätta förståelsen för risker och riskhantering (IASB, 2010b). IASB har som mål att den del av IFRS 9 som behandlar säkringsredovisning skall implementeras från och med 2013 (ED 53).

Figur 3.2 Ett mål med ersättandet av IAS 39 är en redovisning som tydligare avspeglar ett företags interna riskhantering. Källa: IASB, 2010b.

3.3.1 Säkringsinstrument

Enligt IASB:s förslag kommer i stort sätt samtliga finansiella tillgångar eller skulder, och inte bara derivat, kunna tas upp som säkringsinstrument förutsatt att de värderas till verkligt värde över resultaträkningen och har en extern motpart. Finansiella tillgångar eller skulder som inte är derivatinstrument kommer därmed att kunna kvalificera sig för säkringsredovisning för alla sorters risk och inte enbart valutakursrisk. Om ett företag väljer att ta upp ett instrument annat än ett derivat som säkringsinstrument i en säkring av en risk annan än valutakursrisk måste säkringsinstrumentet i sin helhet tas upp för säkringsredovisning (ED 5, ED B5).

3.3.2 Säkrad post

Ett företag skall enligt IFRS 9 kunna ta upp en aggregerad exponering som en säkrad post under säkringsredovisning. En aggregerad exponering består av en position i en tillgång eller skuld tillsammans med ett derivat. Kombinationen av exponeringen och derivatet kan kvalificera sig för upptagande som säkrad post under säkringsredovisning förutsatt att:

- Kombinationen av företaget bedöms skapa en aggregerad position med nya karaktärsdrag; och
- Att kombinationen ur ett riskhanteringsperspektiv hanteras som en och samma exponering för hantering av en specifik risk.

(ED 15, ED B9)

Förutom de kriterier som gäller i IAS 39 kommer man enligt IFRS 9 också kunna ta upp endast vissa riskkomponenter i icke-finansiella tillgångar eller skulder som säkrade poster (ED 18). Detta kräver dock att riskkomponenten kan identifieras och mätas tillförlitligt. Detta motiveras med att en principbaserad ansats kräver att posten kan identifieras och mätas, men den lägger ingen värdering i vilken typ av post det är (IASB, 2010b). Säkringsredovisning av nettopositioner kommer tillåtas för att bättre anpassas till riskhanteringen.

En förändring i IFRS 9 är att en grupp av poster inte längre behöver vara likartade i samma utsträckning som i IAS 39. Kraven är nu att posterna enskilt skall kvalificera som säkrade poster samt att posterna i gruppen sätts samman och hanteras som en grupp av riskhanteringsskäl (ED 34).

3.3.3 Effektivitetstestning

I effektivitetstestningen har det skett en stor förändring då tröskelvärdena 80-125 procent är ersatta med ett mer öppet angreppssätt. En säkring anses möta effektivitetskraven om den uppfyller syftet med effektivitetsutvärderingen samt att resultatet från delarna i säkringssambandet förväntas balansera varandra på ett sätt som inte är slumpmässigt (ED 19). Vidare beskrivs just syftet med effektivitetsutvärderingen som att ge ett neutralt resultat och minimera den förväntade ineffektiviteten i säkringen. Detta innebär att det inte avsiktligt får finnas någon diskrepans i säkringsvikterna som kan förväntas leda till systematiska avvikelser i värdeförändringarna hos säkrad post och säkringsinstrument. Med säkringsvikt avses det för säkringsredovisning definierade förhållandet mellan säkrad post och säkringsinstrument, de nominella belopp som säkras i just det säkringssambandet. Dock innebär det inte att det krävs en förväntan om perfekt effektivitet för att ett samband skall kunna kvalificeras för säkringsredovisning (ED B29). Om säkringen hamnar utanför intervallet 80-125 procent men uppfyller de nya kraven för effektivitet kan den bokas över resultatet oavsett effektivitetsprocent.

IFRS 9 innehåller bara regler om prospektiva effektivitetstest. Testerna skall genomföras vid upptagandet av en säkring samt löpande vid minst varje rapportperiod eller vid en större förändring i omständigheter som förändrar säkringens effektivitetskrav (ED B32). IFRS 9 specificerar inte vilken metod som skall användas för de prospektiva effektivitetstesterna utan betonar tvärtom att såväl kvalitativa som kvantitativa metoder kan vara lämpliga (ED B33-B39). Dessutom fastslås att den huvudsakliga källan till information om huruvida en säkring möter effektivitetskraven är ett företags interna riskhanteringsstrategi samt att information framtagen för beslutsfattande kan användas för denna bedömning (ED B38).

3.3.5 Återbalansering och avbrytande av säkringssamband

Enligt IFRS 9 skall ett säkringssamband som misslyckas med att uppfylla målsättningen att ge ett neutralt resultat och minimera säkringens ineffektivitet tvingas att återbalansera säkringen genom att justera vikterna i säkringssambandet, alltså proportionerna mellan säkrad post och säkringsinstrument, så att säkringen återigen uppfyller kvalifikationskriterierna. Ett företag kan fortfarande välja att ingå en säkring med ett neutralt resultat, men för att *säkringsredovisa* måste de kunna visa att säkringssambandet de definierar för säkringsändamål är neutralt. Ett neutralt resultat innebär att det dokumenterade förhållandet mellan säkrad post och säkringsinstrument är sådant att det minimerar den förväntade

ineffektiviteten. Om företaget har anledning att förvänta sig att säkringen i framtiden kommer att misslyckas med att uppfylla effektivitetskraven har det rätt att återbalansera säkringen i förebyggande syfte genom att justera vikterna i säkringssambandet (ED 23). En återbalansering av ett säkringssamband skall redovisas som om säkringen fortsatt och den ineffektivitet som uppstått i säkringen tas upp i resultaträkningen innan säkringsvikterna justeras. Genom rätten till återbalansering skapas enligt IASB en möjlighet för företag att reagera på förändringar i relationen mellan säkrad post och säkringsinstrument. På det sättet kan säkringsredovisning upprätthållas i de situationer då relativt enkla förändringar i säkringsvikterna räcker för att åstadkomma effektivitet. Detta krav förutsätter dock att riskhanteringsstrategin dokumenterad för den givna säkringen inte förändrats.

Enligt IFRS 9 förbjuds företag i praktiken att frivilligt avsluta en säkring. Detta formuleras dock i ord som ett krav på när avslutning skall ske (ED 23-24). Detta krav aktualiseras endast när säkringsförhållandet inte längre möter företagets riskstrategi eller om det inte längre möter kriterierna för att kvalificera för säkringsredovisning, efter att man försökt återbalansera säkringsförhållandet. Tanken bakom detta är att det inte finns någon anledning att omvärdera syftet med ett innehav om företaget

1. fortfarande innehar de instrument som ingått i en säkring och dessa tillsammans uppfyller kvalifikationskraven för säkringsredovisning,
2. inte har ändrat sin riskhanteringsstrategi

Det finns dock oklarheter. Per-Ove Zetterlund, specialist på redovisning av finansiella instrument på PwC i Sverige, berättar att de i samband med författandet av PwC:s kommentar till ED diskuterat frågan med IASB. Representanter för IASB bekräftade då att regelverket skall tydas som att det är riskstrategin för den enskilda säkringen och inte den övergripande riskstrategin på exempelvis koncernnivå som avses. Mot bakgrund av denna tolkning ter sig då kravet att avsluta säkringsredovisningen under vissa förhållanden mer som ett val då ett företag mer eller mindre fritt förefaller kunna välja att inte längre ha för avsikt med till exempel ett derivatinnehav att säkra riskexponering X.

3.3.6 Avvikande åsikt från styrelsemedlem

En av styrelsemedlemmarna i IASB, John T Smith, motsatte sig publiceringen av ED. Han är av uppfattningen att detta inte skulle förbättra den finansiella rapporteringen. Mr Smith uttrycker en oro för att den nya standarden inte är tillräckligt sträng och menar att man riskerar att göra säkringsredovisning till en norm och inte ett undantag. Han ser en risk för

earnings management när de lägre kraven för att kvalificera ett säkringssamband kan göra att företag väljer att röra sig in och ut från säkringsredovisning för att manipulera det redovisade resultatet. Han kritiserar även utkastets tillit till interna riskhanteringsstrategier som grund för säkringsredovisningen och ser problem med att riskhantering inte är ett definierat begrepp som tillämpas enhetligt. Detta riskerar att resultera i en minskad jämförbarhet av redovisningsinformation enligt den kritiske Mr Smith (ED AV1-16).

4. Empiri

I det följande avsnittet återges det empiriska material som insamlats under vår fallstudie på Banken.

4.1 Treasuryavdelningen

Bankens Treasuryavdelning är ansvarig för att säkra en stabil, konkurrenskraftig och väl diversifierad finansiering för koncernen. Detta sker genom finansieringsavdelningen som ingår under Treasurys organisation och som för ändamålet genomför emission av alla koncernens skuldinstrument samt interbankupplåning. Finansieringsavdelningen ansvarar också för de internpriser som skall gälla då finansieringen förs vidare till de olika affärsområdena inom Banken. Finansieringen sker dessutom lokalt och den ränterisk och valutarisk som uppkommer vid finansieringsaktiviteterna hanteras också av de lokala avdelningarna i de länder där Banken har dotterbolag (Internt dokument 1, 2011). Finansieringsavdelningen är i dagsläget den enda enhet inom Banken där säkringsredovisning tillämpas (Anställd 1, 2011-04-11).

4.2 Bankens riskhanteringsstrategi

Värdering av finansiella instrument handlar i grund och botten om att beräkna ett nuvärde av förväntade framtida kassaflöden. Detta är en viktig insikt för att förstå varför Banken i sin finansieringsverksamhet utsätts för ränterisk till följd av risken för förändrade marknadsräntor vilket tydliggörs i följande exempel.

Låt oss säga att Banken vill ta upp skuld genom att emittera en obligation med ett nominellt värde om EUR 100m, en löptid på tre år och med en årlig fast kupongbetalning på 5 procent. Banken åtar sig då att betala en ström av kända kassaflöden under obligationens löptid. En investerare kommer mot bakgrund av en bedömning av flera aspekter av Banken och marknaden att ha ett avkastningskrav på obligationen. Avkastningskravet brukar kallas yield

och är den ränta investerare diskonterar obligationens kassaflöden med (Berk och DeMarzo, 2007). Kassaflödena och dess nuvärde givet olika avkastningskrav presenteras i Tabell 4.1. När marknadsräntorna förändras så förändras investerares alternativkostnader och därmed deras avkastningskrav. Detta får till följd att skuldens verkliga värde minskar/ökar med stigande/sjunkande marknadsräntor.

År	Kassaflöde	DF 5%	DF 4,5%	DF 5,5%	NPV 5%	NPV 4,5%	NPV 5,5%
1	-5	0,952	0,957	0,948	-4,76	-4,78	-4,74
2	-5	0,907	0,916	0,898	-4,54	-4,58	-4,49
3	-105	0,864	0,876	0,852	-90,70	-92,01	-89,42
					-100,00	-101,37	-98,65

Tabell 4.1 Obligationens nuvärde givet olika avkastningskrav hos investerare.

En stor del av Bankens ränterisk kommer sig av utlåningen till kunder i form av bostadslån till fasta räntor (Intern konsultrapport PwC, 2010). Banken kommer att tjäna högre marginaler på denna kärnverksamhet när marknadsräntorna sjunker och lägre marginaler när marknadsräntorna stiger. För att ekonomiskt hantera dessa marknadsrisker praktiserar Banken genom Treasury en riskhanteringsstrategi där man lånar upp på lång sikt till fast ränta och genom ränteswappar konverterar denna upplåning till rörlig ränta. Som beskrivits ovan hanteras såväl ränte- som valutarisk på de lokala finansieringsavdelningarna. Traditionellt har de lokala divisionerna av finansieringsavdelningarna inom Treasury ofta gjort sin upplåning externt i Euro genom att emittera obligationer med fast ränta. Eftersom man sedan skall ”låna ut” dessa medel internt i lokal valuta så hanteras ränte- och valutarisk genom att obligationens kassaflöden konverteras till ett lån till rörlig ränta i lokal valuta. Detta görs genom en så kallad valutaränteswap (Anställd 2, 2011-03-25), vilken beskrivs mer ingående i avsnitt 4.4.

Banken preciserar i sin Procedurbeskrivning (2009) för säkringsredovisning olika strategier där säkringsredovisning får användas. De olika strategierna beror på vilken den säkrade posten är. För samtliga säkringsstrategier av verkligt värde beskrivs den säkrade risken som en säkring av förändringen i verkligt värde till följd av förändringar i referensräntan, vilken är den aktuella swapräntan. Detta gör att den ränterisk som Banken säkrar inte är hela ränterisken. Istället utnyttjar man IAS 39.81 som tillåter att den säkrade posten är en riskkomponent av den totala ränterisken. Att definiera en referensränta som den säkrade riskkomponenten är också det vanligaste sättet att hantera säkringar av verkligt värde till följd

av ränterisk. Hade Banken istället definierat den säkrade risken som hela ränterisken hade sannolikheten att hamna utanför det accepterade effektivitetsintervallet varit stor vid förändringar i Bankens kreditvärdighet. Detta beror på att det verkliga värdet av den säkrade skuldposten påverkas av Bankens kreditvärdighet i väsentligt högre utsträckning än det verkliga värdet på säkringsinstrumentet (Zetterlund, 2011-04-04).

4.3 Säkrade poster

De säkringar som Banken säkringsredovisar kan som tidigare nämnts principiellt delas in i tre olika typer (Anställd 1, 2011-04-11). Indelningen är beroende av vilken den säkrade posten är.

- Öppna portföljsäkringar eller makrosäkringar. Dessa utgörs av säkringar av utlåning respektive inlåning från allmänheten och institutioner. Detta är en möjlighet som givits genom ett tillägg som IASB gjorde till IAS 39 under 2003 vilket tillåter öppna portföljsäkringar i en portfölj av ränterisk.
- Stängda portföljsäkringar, vilka inkluderar säkring av Bankens stora skuldemissionsprogram. Detta kan till exempel röra ett emissionsprogram av bostadsobligationer i Bankens hypoteksbolag, det vill säga obligationer med säkerhet i kassaflöden från bostadslån, för att finansiera utlåning till bostäder. När ett sådant program sätts upp föregås det av en analys av framtida finansieringsbehov och ett beslut om vilken volym som totalt skall emitteras under programmets gång. Programmet godkänns och får en egen kreditrating som avgör de villkor som programmets emissioner kan ske på.
- Ett-till-ett säkringar. Dessa består av säkringar av emitterade förlagslån. Dessa utgör ett emitterat lån utan särskild säkerhet vars senioritet enkelt uttryckt kan sägas ligga över aktieägare men under övriga fordringsägare. Till skillnad från bostadsobligationer emitteras inte förlagslån huvudsakligen mot bakgrund av ett finansieringsbehov utan som ett sätt att justera Bankens kapitalstruktur.

Stängda portföljer och ett-till-ett säkringar kallas som tidigare nämnts enhetligt för mikrosäkringar. Sett till antal utgör makrosäkringarna en klar majoritet av bankens affärer med ca 85 procent (Anställd 1, 2011-03-01). Detta har skapat en stark kritik mot IASB:s val att utesluta normgivning kring denna typ av säkring i utkastet till IFRS 9 från banker i Europa

och dess intresseorgan European Banking Federation (EBF) (EBF, 2011). Volymmässigt är emellertid dessa säkringar mindre. Mikrosäkringarna är färre men större, varför den volymmässiga uppdelningen mellan makrosäkringar och mikrosäkringar på Banken är ca 50/50 (Anställd 1, 2011-03-01).

Att redovisningsmässigt hantera utlåning och inlåning till och från kunder i en öppen portföljsäkring ter sig naturligt. Dessa belopp kan variera mycket från dag till dag på grund av kundaffärer gällande exempelvis lån eller placeringar (Anställd 3, 2011-04-06). För att Banken skall uppnå en effektiv säkring grupperas ut- och inlåning i öppna portföljer baserade på löptid. Genom att i täta intervall omvärdera värdet av utestående lån och insättningar kan man från den öppna portföljen beräkna ett netto av de lån i definierade tidsfack som skall säkras (Intern konsultrapport PwC, 2010). Denna typ av säkringar ligger utanför IASB:s nuvarande ED om säkringsredovisning och kommer som tidigare nämnts inte vidare att analyseras i denna uppsats.

Ur ett affärsperspektiv finns i Bankens fall små anledningar att skilja på stängda portföljsäkringar och ett-till-ett säkringar. I Bankens Procedurbeskrivning (2009) behandlas också dessa under samma avsnitt och hänvisas till som ett-till-ett säkringar då säkringsförfarandena är likartade. För att hantera ränterisken ingår Banken direkt vid emissionstillfället ett derivatavtal. Handlarna kan då välja att säkra skulden under hela dess löptid genom att ingå ett derivat med samma löptid som den emitterade obligationen eller att säkra en kortare period med ett derivat med kortare löptid. Detsamma gäller för emissioner av förlagslån som också de säkras direkt vid emissionen. Det är förlagslånets ställning mellan eget kapital och skulder som motiverar att de hanteras separat och i systemen redovisas som ett-till-ett säkringar. Även om skillnaderna mellan stängda portföljsäkringar och ett-till-ett säkringar inte är påtagliga ur ett affärs- eller handlarperspektiv finns dock skillnader i hur de behandlas ur ett redovisningsperspektiv. Detta sker framför allt vid den retrospektiva effektivitetsmätningen. Vid effektivitetsmätning av de stängda portföljerna aggregeras skulderna till ett paket som värderas och sedan jämförs med ett aggregerat paket av säkringsinstrument, vilka sedan tidigare är kopplade till varandra. Vid jämförelsen av dessa värderingar beräknas effektiviteten. När effektiviteten beräknas i ett-till-ett säkringar finns på transaktionsnivå en tydligare koppling mellan den emitterade skulden och ett specifikt säkringsinstrument. Detta gör att effektivitetsmätningen här kan ske på affärnivå (Anställd 1, 2011-04-11).

4.4 Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som Banken använder sig av är olika typer av swappar. En swap är som tidigare nämnt ett derivat där de involverade parterna byter fördelar i respektive finansiellt instrument med varandra. Banken använder sig av två typer av swappar, vilka är ränteswappar (Interest Rate Swap, IRS) och valutaränteswappar (Currency Interest Rate Swap, CIRS). Banken har uppskattningsvis 70 procent IRS och 30 procent CIRS (Anställd 1, 2011-03-01). Många av de swappar som Treasury ingår för säkringsändamål görs med en koncernintern motpart. Dessa godkänns inte som säkringsinstrument i IAS 39. För att få tillämpa säkringsredovisning krävs därför att Treasury visar att den koncerninterna motparten har gjort motsvarande derivat mot en extern part. Denna härledning görs med hjälp av en stor databas som vid varje rapporteringstillfälle söker upp och matchar den externa affären (Anställd 4, 2011-04-19).

4.4.1 Ränteswap – IRS

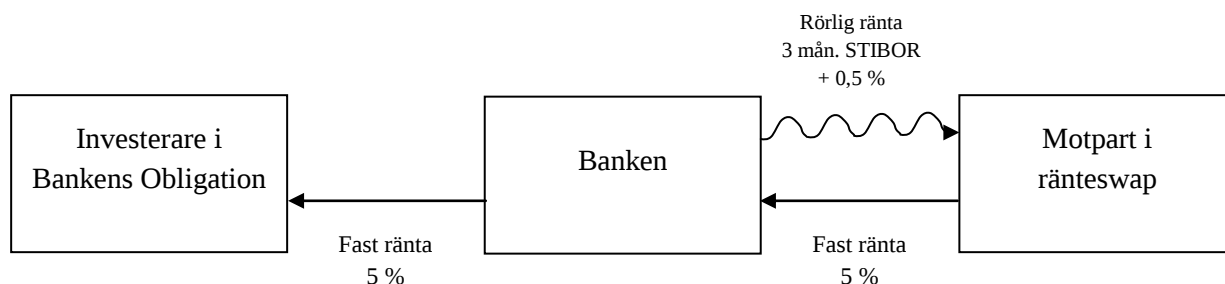
En IRS hanterar ränterisk och går ut på att man byter en ström av räntebetalningar i samma valuta (Ramirez, 2007). Det handlar alltså om utbyten av kassaflöden. Parterna avtalar om att antingen betala fast eller rörlig ränta, och få fast eller rörlig ränta tillbaka. Det finns olika kombinationer av ränteutbyten, men ett vanligt scenario för Banken är att de får fast ränta och betalar rörlig. I ett sådant exempel är nominalbeloppen som räntebetalningarna baseras på samma för båda parter. Den rörliga räntan är alltid okänd fram till inledningen av en avtalad period.

Bakgrunden till att ingå ett ränteswapavtal kan vara att säkra de fasta räntebetalningarna i en obligation som Banken emitterat. Låt oss säga att det är en obligation på tre år med nominalvärde 100 och årliga kuponger på 5 procent. För att säkra ränterisken vill Banken betala rörlig ränta och få fast ränta på 5 procent tillbaka. Den fasta delen av swappen kallas för det fasta benet och den rörliga delen för det rörliga benet. I en swap i SEK är det vanligast att det rörliga benet baseras på STIBOR, men det kan även baseras på andra räntor så som LIBOR och EURIBOR.¹ Parterna kan även avtala att ett visst antal baspunkter skall läggas till den rörliga referensräntan, en spread. Nominalbeloppen utväxlas aldrig då det är samma summa och samma valuta. I det här exemplet ingår Banken ett avtal med Företag X om att

¹ STIBOR = Stockholm Interbank Offered Rate, LIBOR = London Interbank Offered Rate, EURIBOR = Euro Interbank Offered Rate

² Swapkurvan uttrycker den fasta ränta som krävs av en motpart med hög kreditvärdighet för att erhålla en viss

betala rörlig ränta tre månaders STIBOR + 0,5 procent och då erhålla fast ränta 5 procent årligen. Som Figur 4.1 visar har Banken nu i princip konverterat sin skuld till rörlig ränta.

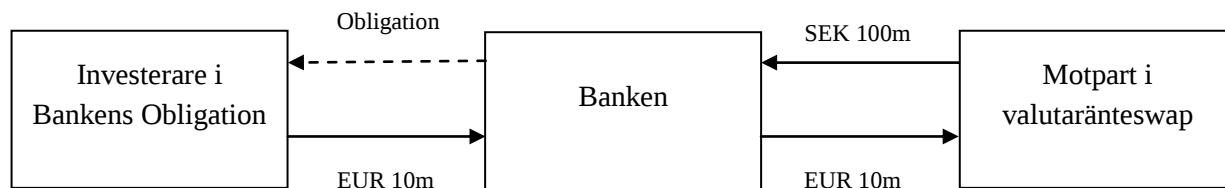

Figur 4.1 Genom en ränteswap konverterar banken i praktiken sin skuld från fast till rörlig ränta.

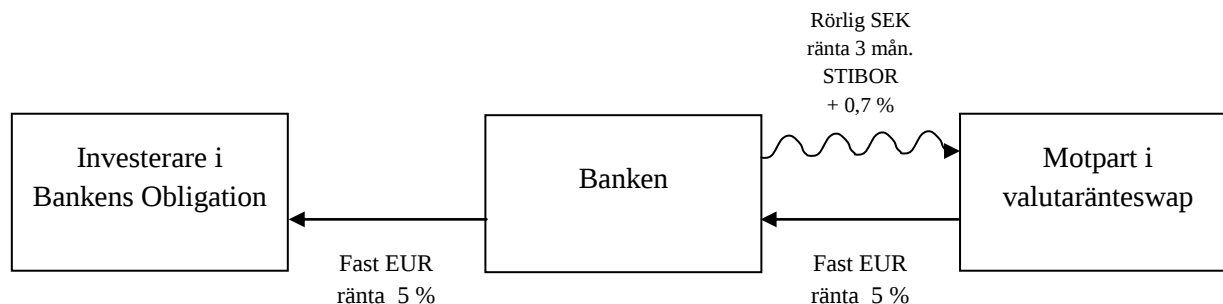
4.4.2 Valutaränteswap – CIRS

I en CIRS säkrar man utöver ränterisk även valutarisk. Bakgrunden till att ingå en CIRS kan vara att Banken har emitterat en obligation i en valuta men det interna finansieringsbehovet finns i en annan. Det är vanligt att Banken genom Treasury lånar i en större valuta som Euro och lånar ut i SEK (Anställd 2, 2011-03-25). En CIRS är ett avtal där man med en motpart överenskommer att betala räntebetalningar i en valuta och får räntebetalningar i en annan. En skillnad från IRS är också att nominalbelopp utväxlas vid ingående och avslutande av swappen, då dessa är i olika valutor (Ramirez, 2007).

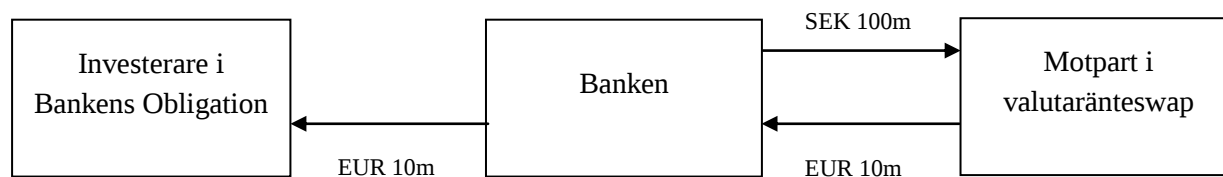
Banken emitterar ofta en obligation i Euro vilket gör att de skall betala fast ränta i Euro till investeraren. Då Banken hellre vill betala rörlig ränta i SEK ingår de avtal med en part som har det motsatta finansieringsbehovet. Vid ingåendet av CIRS fastställs en kurs mellan de två valutorna på nominalbeloppen. Figur 4.2-4.4 illustrerar ett exempel med SEK 100m mot EUR 10m. Vid den tidpunkten utväxlas också nominalbeloppen mellan parterna. Banken betalar därefter under swappens löptid den avtalade rörliga räntan, exempelvis tre månaders STIBOR + 0,7 procent på det utväxlade SEK beloppet, och mottager årligen 5 procents fast ränta på Eurobeloppet. När swappen upphör kommer Banken att betala tillbaka SEK 100m och få EUR 10m. Detta gör att Banken kan betala tillbaka obligationens nominella belopp till investeraren utan att ha riskerat en valutakursförlust. På detta sätt har Banken konverterat sin skuldexponering från fast ränta i Euro till rörlig ränta i SEK.

Figur 4.2 Vid ingåendet av en valutaränteswap utväxlas nominalbeloppet. Banken har på detta sätt omvandlat sin skuld från EUR till SEK.

Figur 4.3 Under swappens löptid mottager Banken en fast ränta om 5 procent på det utväxlade Eurobeloppet och betalar en rörlig ränta på SEK-beloppet. Banken har konverterat sin skuld från fast ränta i Euro till rörlig ränta i SEK.

Figur 4.4 Vid valutaränteswappens slut återväxlas de nominella beloppen till samma växelkurs som vid dess ingående. Härigenom har Banken säkrat risken för förändring av växelkursen när det nominella beloppet (EUR 10m) skall återbetalas till investeraren.

4.4.3 Swapvärdering

Eftersom räntebetalningarna i det fasta benet av en ränteswap är kända under hela den avtalade perioden medan de rörliga betalningarna endast är kända för perioden fram till nästa räntesättning måste de senare uppskattas. Detta sker med hjälp av forwardräntor (Anställd 1, 2011-04-11). En forwardränta är en uppskattning av vad den rörliga räntan kommer att vara i framtiden, till exempel vad tremånadersräntan kommer att vara tre månader in i framtiden. Denna beräknas som den ränta som gör det indifferent för en placerare att idag placera till sex månaders ränta eller att först placera till dagens tremånadersränta i tre månader och för att sedan återinvestera i forwardräntan i tre månader (Berk och DeMarzo, 2007).

När ett swapavtal ingås är vanligen dess verkliga värde, det vill säga de fasta räntebetalningarnas och de förväntade rörliga räntebetalningarnas nuvärde, lika med noll. Detta regleras genom en justering av antingen den fasta räntan eller spreadpåslaget på den rörliga referensräntan i swapavtalet. När Banken under avtalets löptid skall värdera swappen till verkligt värde skall först de förväntade kassaflödena i det rörliga benet uppskattas. Dessa skall sedan tillsammans med det fasta benets kassaflöden diskonteras med lämplig diskonteringsfaktor. Basen för Bankens diskontering är de räntor som utgör swapkurvan² eftersom denna speglar kostnaden för Banken att ingå ett swapavtal med en viss löptid (Anställd 1, 2011-04-11). Det verkliga värdet av en ränteswap där banken betalar rörlig och får fast ränta kan beskrivas med formeln:

$$NPV_0 = \sum CF_n^{fixed} * df_n - \sum CF_n^{float} * df_n$$

där df_n utgör diskonteringsfaktorn baserad på swapkurvan vid värderingstillfället.

Värderingen av en CIRS skiljer sig i princip inte från värderingen av en IRS, förutom att diskonteringsfaktorerna i de båda benen måste baseras på swapkurvan i respektive valuta. Eftersom en CIRS involverar kassaflöden i två olika valutor krävs också att ett av benen i swappen omräknas så att de båda kassaflödesströmmarna uttrycks i samma valuta (Anställd 1, 2011-04-11). Det verkliga värdet av en CIRS där Banken betalar en rörlig ränta baserat på ett belopp i SEK och mottager en fast ränta på ett belopp i Euro kan således beskrivas med formeln:

$$NPV_0^{SEK} = \sum CF_n^{EUR\ fixed} * df_n^{EUR} * FX_s - \sum CF_n^{SEK\ float} * df_n^{SEK}$$

där NPV_0^{SEK} är nuvärdet av de framtida kassaflödena från swappen vid värderingstillfället uttryckt i SEK, df_n^{EUR} respektive df_n^{SEK} är diskonteringsfaktorerna härledda från swapkurvorna i EUR respektive SEK och FX_s är växlingskursen SEK/EUR vid värderingstillfället (Anställd 1, 2011-04-11).

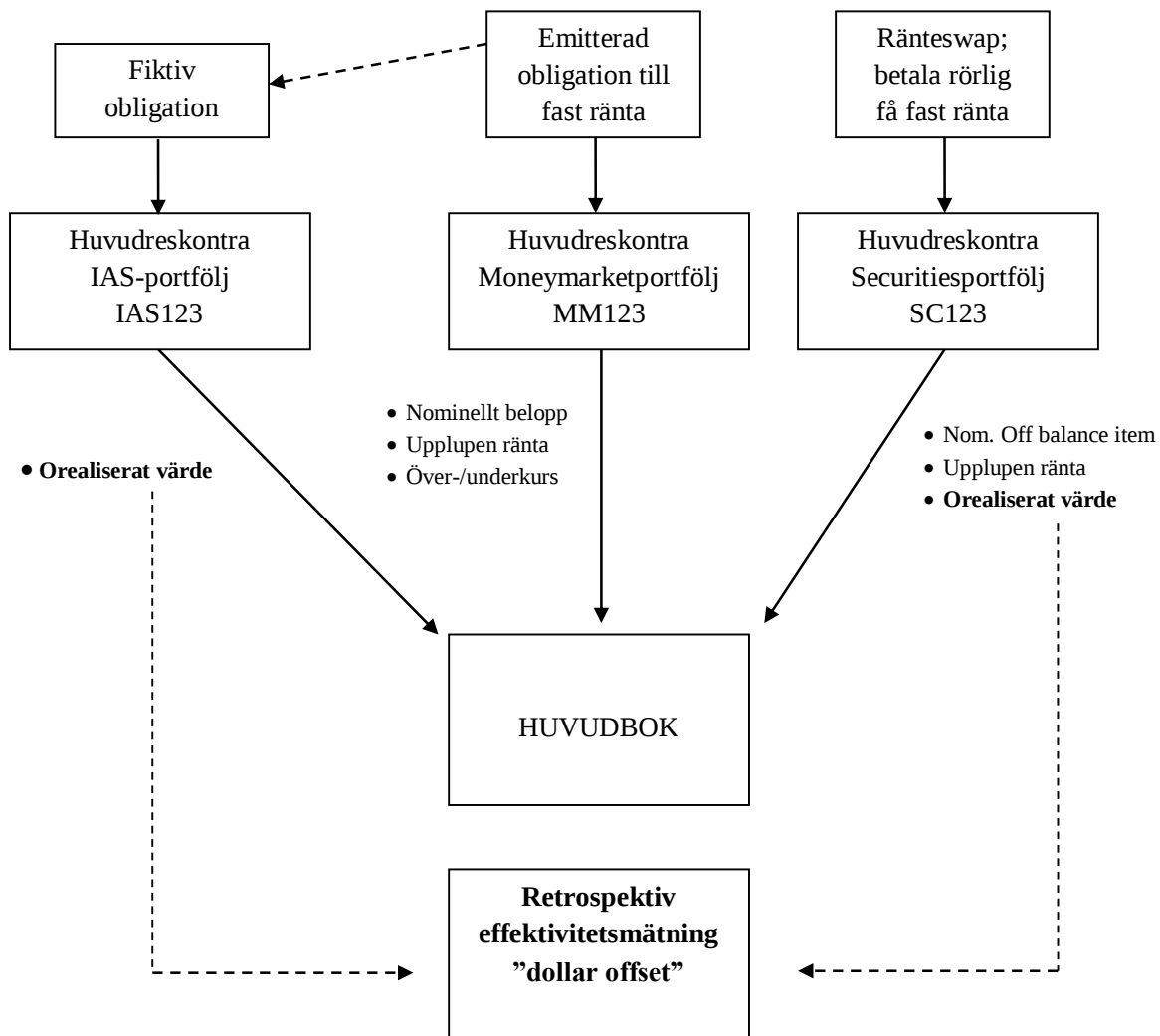
Denna värdering har dock givit upphov till problem för Bankens säkringsredovisning på grund av de så kallade valutaspreadarna. Dessa behandlas särskilt i avsnitt 4.6.

² Swapkurvan uttrycker den fasta ränta som krävs av en motpart med hög kreditvärdighet för att erhålla en viss rörlig ränta. Standard för swapkurvan i SEK är den fasta räntan som krävs för att erhålla 3 månaders STIBOR.

4.5 Bankens set-up för säkringsredovisning

Säkringen av en obligation som emitteras av Banken genom Treasury hanteras redovisningsmässigt i flera steg och illustreras i Figur 4.5. Affären bokas via en portfölj i Treasurys huvudreskontra, där alla emissioner ligger, till huvudboken. I huvudboken bokförs obligationens nominella belopp, den upplupna räntan samt den över- eller underkurs som affären är gjord på och som sedan skall amorteras. Eftersom att detta i Bankens balansräkning utgör en skuld värderas den inte i huvudboken för orealiserade värdeförändringar utan redovisas på detta sätt till historiskt anskaffningsvärde. När sedan ett derivat, till exempel en ränteswap, ingås för att hantera ränterisken i obligationen bokas den på ett liknande sätt via en portfölj för säkringsinstrument till huvudboken som en post utanför balansräkningen (Anställd 1, 2011-04-11). Enligt IAS 39 måste dock derivatet, till skillnad från obligationen, värderas till verkligt värde och det orealiserade värdet bokas till resultatet. Detta skapar den volatilitet i resultatet som säkringsredovisningen skall motverka då det orealiserade värdet på derivatet men inte på obligationen bokförs till resultaträkningen.

För att kunna använda sig av säkringsredovisning måste emellertid det orealiserade värdet av den säkrade posten också beräknas för att kunna jämföras med det orealiserade värdet i derivatet vid effektivitetsmätningen. Den emitterade obligationen innehåller dock riskkomponenter som inte identifierats som den säkrade risken såsom kreditrisk. En värdering av den emitterade skulden skulle kräva att dess kassaflöden diskonterades mot en kurva som återspeglar investerares avkastningskrav på Bankens obligationer, dess yield. I detta avkastningskrav ingår givetvis samtliga riskfaktorer som en investerare tar hänsyn till. Det gör att det uppstår problem om det orealiserade värdet beräknas på obligationen redovisad enligt historiskt anskaffningsvärde eftersom detta skulle spegla förändringar också i de riskkomponenter som inte säkras med säkringsinstrumentet. För att isolera den säkrade risken vid värderingen och på så sätt öka sannolikheten för att uppnå effektivitet bokas därför samtidigt en fiktiv transaktion till huvudboken och i en tredje portfölj. Den fiktiva transaktionen har kassaflöden som speglar kassaflödena i det fasta benet i ränteswappen vilka även är identiska med dem i den emitterade obligationen. Den fiktiva transaktionen är enklare att värdera än obligationen genom att dess tänkta kassaflöden diskonteras mot swapkurvan. Detta gör att värderingen enbart speglar den säkrade risken, nämligen värdeförändringen på grund av ändringar i swapräntan (Anställd 2, 2011-03-25; Procedurbeskrivning, 2009). Det orealiserade värdet på den fiktiva transaktionen är sedan det som bokas till resultaträkningen och som jämförs med det orealiserade värdet på säkringsinstrumentet för effektivitetstestning.

Figur 4.5 I Bankens set-up för säkringsredovisning jämförs det orealiserade värdet i derivatet med det orealiserade värdet i en fiktiv transaktion för att isolera den säkrade risken och öka effektiviteten i säkringen.

4.6 Effektivitetstestning

Vid identifierande av en säkring måste det som tidigare beskrivits i enlighet med IAS 39 göras effektivitetstester vid varje rapporteringstillfälle. Den prospektiva effektivitetsbedömning gör Banken genom att jämföra vissa kritiska villkor i säkringsinstrumentet och den säkrade posten. De villkor som särskilt jämförs är förfallodatum, nominella belopp, räntesats, räntebas och valuta (Anställd 1, 2011-03-01). Mot bakgrund av jämförelsen kan sedan bedömningen göras gällande om säkringsförhållandet förväntas vara effektivt.

Vid de retrospektiva effektivitetstesterna används Dollar offset-metoden (Procedurbeskrivning, 2009). Detta innebär att det orealiserade värdet för den säkrade posten, det vill säga förändringen i de diskonterade kassaflödena i den fiktiva transaktionen, jämförs med förändringen i verkligt värde av derivatet.

Effektiviteten i Bankens säkringar av ränterisk med det upplägg som här beskrivits har historiskt sett varit hög (Anställd 3, 2011-04-06). Det faktum att den fiktiva affären speglar det fasta benet i swappen och diskonteras på samma kurva som swappens kassaflöden gör att omvärdering av dessa två element tar ut varandra. Det som rör sig och potentiellt skapar ineffektivitet finns därmed enbart i det rörliga benet i swappen. Eftersom den forwardränta som används för att prissätta de okända kassaflödena i swappen dessutom mycket nära replikerar den swapkurva som dessa kassaflöden sedan diskonteras på får omvärderingen av dessa kassaflöden mycket liten effekt. Det som istället ger upphov till ineffektivitet blir huvudsakligen nästa räntebetalning i det rörliga benet, som gäller sedan den senaste räntesättningen men som diskonteras med en förändrad diskonteringsränta. Vilken löptid det rörliga benet i swappen har blir därför avgörande för vilken effektivitet man uppnår.

”Ju kortare det rörliga benets löptid är, desto effektivare blir säkringen. Den största delen har vi swappat till tre månader.”

Intervju Anställd 1 2011-04-11

Det finns emellertid ett antal faktorer som framför allt kan ge upphov till ineffektivitet i de identifierade säkringssambanden. Ett problem med att använda Dollar offset-metoden är att små förändringar i verkligt värde kan leda till ineffektivitet (Anställd 2, 2011-03-25). Ett exempel är om värdeförändringen är $0.1/0.2 = 50$ procent. Säkringen klassas då som ineffektiv eftersom den ligger utanför intervallet 80-125 procent. Om det skulle vara samma

differens men istället $100.1/100.2 = 99,9$ procent klassas den istället som effektiv då den ligger inom det i IAS 39 föreskrivna effektivitetsintervallet.

Den andra situationen som orsakat ineffektivitet i Bankens säkringssamband är mer komplicerad. Upphovet är till exempel en sådan säkring som beskrivits tidigare där upplåning sker i Euro men där det egentliga finansieringsbehovet finns i SEK, varför obligationen säkras med en CIRS. Bakgrunden är den så kallade valutaspreaden som uppkommit på flöden i alla valutor sedan finanskrisen. Härledningen av orsaker till att valutaspreadarna uppkommit ligger utanför uppsatsens omfång. Emellertid kan man förenklat säga att det uppkommit en upplevd ökad risk i att mottaga framtida kassaflöden i valuta vilket enligt teorier skulle kunna bero på en ökad likviditetsrisk. Detta innebär med andra ord en risk att de valutabelopp som skall växlas i framtiden inte finns tillgängliga (Anställd 3, 2011-04-06).

När man går med på att mottaga framtida betalningar som skiljer sig från ens lokala valuta uppstår risken att dessa belopp inte kommer att kunna växlas till den lokala valutan. Innan finanskrisen var denna risk mycket låg men efter att världens finansiella institutioner hamnade i trångmål minskade viljan att avvara valuta. Risken att det inte skulle vara möjligt att återväxla till exempel de mottagna svenska kronorna till Euro gjorde att man för att ingå denna typ av swapavtal började kräva en riskpremie för dessa framtida valutaväxlingar som reflekterar denna likviditetsrisk (Anställd 1, 2011-04-11).

Risken upplevs som större för mindre valutor och detta tar sig uttryck i en spread på de framtida valutabetalningarna. Den framtida växelkursen mellan två valutor, forwardkursen, skall enligt teorin enbart återspegla degens växelkurs samt skillnaden mellan utländsk och inhemsk ränta (Berk och DeMarzo, 2007) och beräknas enligt formeln:

$$F_t = FX_0^{spot} * \left[\frac{(1 + r_{foreign})}{(1 + r_{dom})} \right]$$

Detta samband har emellertid inte hållit på grund av valutaspreadarna som tillkommit vilket påverkar diskonteringsfaktorn i swappen. Detta påverkar värderingen av CIRS där två valutor är inblandade. Problemet med ineffektivitet uppkommer för Banken eftersom valutaspreadarna inte påverkar värderingen av den säkrade posten, det vill säga obligationen, då denna endast innehåller kassaflöden i en valuta och därmed inte någon riskpremie för valutarisk (Anställd 1, 2011-04-11).

$$F_t = FX_0^{spot} * \left[\frac{(1 + r_{foreign})}{(1 + r_{dom})} + spread \right]$$

Valutaspreaden riskerar därmed att sätta säkringssambandet utanför effektivitetsintervallet 80-125 procent.

5. Analys

I detta avsnitt kommer övergången från IAS 39 till IFRS 9 att analyseras. Analysen anknyter till vald teoretisk referensram och diskuterar effekterna av ett mer principbaserat regelverk i förhållande till ett regelstyrt. Vidare analyseras vilka effekter övergången kan komma att få för Banken. Detta görs i ett bredare perspektiv där fokus ligger på vilka möjligheter ett principbaserat regelverk innebär och hur detta kan hanteras av Banken.

5.1 Komplexitet

Redan i inledningen av uppsatsen konstaterades det att två tydligt uttalade mål från IASB:s sida är att reducera komplexiteten i regelverken samt att öka användbarheten av redovisningsinformation genom ett mer principbaserat regelverk. I det följande diskuteras om IFRS 9 innebär en övergång till ett principbaserat regelverk samt hur det påverkar komplexiteten och redovisningsinformationens kvalitet.

Ett av de tydligare tecknen på att IFRS 9 utgör ett försök från IASB:s sida att skapa en mer principbaserad standard utgörs av den viktiga ställning som den interna riskhanteringsstrategin får för hur redovisningen av säkringar utformas. Flera förändringar belyser denna strävan. Den gemensamma nämnaren för dessa kan uttryckas som lättnader från några av de mest inskränkande regler som varit föremål för kritik av IAS 39. Exempelvis innebär IFRS 9 en utvidgad definition i reglerna om vad som kan identifieras som säkrad post respektive säkringsinstrument. I och med den friare preciseringen uttrycker IASB en vilja att överlämna ansvaret för redovisningsinformationens relevans till företaget. Enkelt uttryckt kan sägas att det som företaget anser vara riskhantering blir utgångspunkt också för redovisningen. Att mot bakgrund av detta dra slutsatsen att redovisningen enbart härigenom blir principbaserad är dock inte självklart. För att redovisningsnormgivningen skall anses vara principbaserad och ge en vägledning utan att framtvinga ett särskilt handlande krävs på någon nivå en gemensam uppfattning om avsikten med den underliggande principen. Genom att säga att redovisningen skall följa och återspegla den interna riskhanteringsstrategin har man från

IASB:s sida inte på något tydligt sätt definierat en princip som skall gälla för säkringsredovisande företag. Snarare kan antas att den interna riskhanteringsstrategin bygger på en bedömning om vilka huvudsakliga risker företaget exponeras för. Genom att låta säkringsredovisningen baseras på denna bedömning söker IASB uppfylla ett principiellt viktigt mål om ökad relevans och rättvisande bild. Det råder dock knappast konsensus om vad som är att betrakta som riskhantering mellan företag och branscher. Den ”princip” som blir gällande kommer därmed med stor sannolikhet att skilja sig åt mellan olika säkringsredovisande enheter. Att på ett heltäckande sätt definiera vad som är att betrakta som säkringsverksamhet är inget som IASB utger sig för att försöka göra i det publicerade utkastet. Detta är dock troligtvis vad som skulle krävas för att ett regelverk av den här karaktären skulle betraktas som baserat på enhetliga principer. Detta kräver dock ett mycket större och mer tidkrävande projekt av IASB än det som hittills presenterats.

Även om IFRS 9 ses som ett klart steg framåt i riktning mot en principbaserad redovisningsstandard så är den på intet sätt fri från regler. Dessa gör att även om utgångspunkten är företagets interna riskhanteringsstrategi så begränsas fortfarande vad som ur ett redovisningsperspektiv kan ses som säkringsverksamhet. Detta sker exempelvis genom att man, om än vidare än i IAS 39, definierar vad som kan tas upp som säkrad post eller säkringsinstrument. När det gäller just säkringsredovisning är vi dock av uppfattningen att något annat förmodligen inte är möjligt från IASB:s sida. I den omfattande normgivning som IFRS utgör ses säkringsredovisning fortfarande som ett avsteg från vad som anses vara det normala sättet att redovisa resultat från finansiella instrument. Detta förhållande är också en uttalad ståndpunkt från IASB som därtill förstärks av styrelsemedlemmen John T Smiths val att rösta mot förslaget i ED eftersom det enligt honom riskerade att normalisera säkringsredovisningen. Han hävdar även att principerna är för löst definierade vilket kan leda till earnings management. Detta utgör ett argument som skiljer sig från tidigare nämnda teorier där det snarare beskrivs att regler kan leda till detta då dessa är lättare att kringgå än en princip (se t.ex. Sawabe, 2005). Synen på säkringsredovisning som ett undantag tillsammans med det faktum att det rör sig om en verksamhet som både är komplex och som varierar mellan olika organisationer har förmodligen gjort att IASB känt sig tvingade att genom regler begränsa säkringsredovisningen för att inte förlora alla möjligheter till jämförbarhet.

Lättnaden i de restriktiva reglerna kommer i många fall tveklöst att innebära en förenklad tillämpning av redovisningsreglerna vilket är i linje med vad teorierna säger om den komplexa regelbaserade redovisningen i till exempel US GAAP (Alexander och Jermakowicz, 2006).

Många stora och ologiska motsättningar mellan det som ett företag gör i sin riskhantering och det som sedan presenteras i den externa redovisningen minskas eller elimineras. Ett exempel som givits på just detta är borttagandet av tröskelvärdena vid effektivitetsmätning. Genom att skillnaden var så stor mellan att ha ett etablerat säkringssamband där effektiviteten var 80 procent och ett där effektiviteten var 79 procent skapades ett ologiskt resultat. Den ekonomiska skillnaden var 1 procent medan skillnaden redovisningsmässigt blev 100 procent eftersom säkringsredovisning inte alls tillåts i det senare fallet. Denna typ av ologiska resultat var föremål för kritik eftersom det upplevdes som en ökad komplexitet och riskerade att allvarligt sänka kvaliteten i redovisningsinformationen. Genom att de restriktiva effektivitetsreglerna tas bort har IASB kommit runt mycket av denna kritik och har också mött positiva reaktioner på initiativet då de nya reglerna på ett mer logiskt sätt återspeglar den effektivitet som har åstadkommit genom företagets riskhantering.

Det är dock viktigt att poängtera att effektivitetsmätningen inte heller i IFRS 9 blir fri från regler som riskerar att komplicera redovisningen av ett säkringssamband. Att regelverket kräver att ett säkringssamband ger upphov till ett neutralt resultat och minimerar den förväntade ineffektiviteten, samt att säkringssambandet annars skall återbalanseras redovisningsmässigt, anser vi är ett exempel på detta. Kraven i IFRS 9 är svåra att betrakta på något annat sätt än som regler för att förhindra ett tänkt missbruk i form av till exempel medveten översäkring. Återbalanseringen innebär en omdefinition av vilken den säkrade risken är. För att en säkring skall anses neutral enligt IFRS 9 krävs att förhållandet mellan säkrad post och säkringsinstrument är det optimala, det vill säga det förhållande som förväntas minimera ineffektiviteten. För enkelhetens skull illustreras detta med ett icke-finansiellt exempel. Det optimala förhållandet kan mot bakgrund av historiskt härledda systematiska prisdifferenser mycket väl tänkas vara till exempel en säkring av 100 ton av en viss råvara med ett derivat baserat på 98 ton. Detta innebär att en säkring som gjorts med ett derivat baserat på 100 ton skall återbalanseras till 98 ton redovisningsmässigt så att säkringen blir neutral. Samtidigt kan det utan svårighet tänkas att ett företag ur *riskhanteringssynpunkt* väljer att ingå en säkring som med denna definition inte producerar ett neutralt resultat. Orsaken till detta kan vara att det ur ett ekonomiskt perspektiv är enklare att administrera till exempel ett ett-till-ett förhållande mellan säkrad post och säkringsinstrument än det optimala säkringsratio som IFRS 9 föreskriver för den *neutrala* säkringen.

Om återbalanseringen, på grund av att det inte anses kostnadseffektivt, görs för själva affärerna för att återspegla det nya optimala förhållandet leder kravet på återbalansering för

redovisningssyften inte till förändrade ekonomiska konsekvenser för företaget. Vad återbalanseringskravet istället gör är att omklassificera en del av den ineffektivitet som företaget accepterat av administrativa skäl. Den ineffektivitet som uppstår på 2 procent av derivatet får inte längre redovisas under säkringsredovisning som ineffektivitet även om det är en följd av riskhanteringsstrategin. Istället redovisas denna del av derivatvärderingen som resultat från spekulativa derivat. Att omklassificera en del av resultatet från säkringsverksamheten från ineffektivitet till tradingverksamhet i redovisningen leder inte med självklarhet till en ökad förståelse för hur väl ett företag lyckas i sin säkringsverksamhet. Samtidigt är det inte alls säkert att kravet på företaget att övervaka det optimala förhållandet mellan säkrad post och säkringsinstrument innebär en mindre komplex procedur än administrationen av nuvarande effektivitetskrav.

De regler som trots allt finns kvar i det till största del principbaserade förslaget till ny normgivning kan alltså riskera att även i fortsättningen komplicera för redovisare och användare av redovisningsinformationen. Detta är på det hela taget givetvis inte positivt men visar också på den problematik som IASB ställs inför. De vill dels producera en standard som ger användbar information till användare av finansiella rapporter och dels måste de reglera det undantag som säkringsredovisningen utgör för att inte helt tappa kontrollen och för att blidka mer konservativa skeptiker till detta undantag inom redovisningsområdet. För det senare syftet är tydliga regler ett mycket användbart verktyg som bidrar med kontrollerbarhet och vägledning vilket också teorierna menar (se t.ex. Wüstemann och Wüstemann, 2010).

5.2 Effekter av IFRS 9 för Banken

Övergången från regelverket IAS 39 till IFRS 9 innebär relativt stora förändringar då angreppssätt och syn på säkringsredovisning förändrats. Framför allt innebär, som diskuterats ovan, det nya förslaget ett närmande mellan syftet med säkringsredovisningen och ett företags verkliga säkringsverksamhet. Många av förändringarna är dock av den karaktären att det inte är klart vilka omställningar de kommer innebära för Banken. Ett tydligt exempel på detta är IASB:s val att inte inkludera makrosäkringar i ED då Bankens säkringsverksamhet till så stor del består av makrosäkringar. Detta har också gjort det svårare att få de intervjuade personerna att klart uttrycka en åsikt om det nya regelverkets totala bidrag till Bankens säkringsredovisning. Många av de förändringar som föreslås, till exempel gällande säkrade poster och säkringsinstrument, är uppenbart ämnade att förenkla säkringsredovisningen för framför allt icke-finansiella företag. För dessa kommer möjligheten att till exempel definiera

en riskkomponent också i deras icke-finansiella tillgångar och åtaganden som den säkrade risken att innebära betydligt större möjligheter att tillämpa säkringsredovisning. För Banken som ett finansiellt företag blir enskilda regeländringar inte lika genomslående. I analysen av hur Banken kan komma att påverkas försöker vi därför i första hand att lyfta blicken och titta på vilka möjligheter ett mer principbaserat regelverk ger och hur dessa kan hanteras av Banken.

Även om Banken inte påverkas av det nya regelverket i lika stor utsträckning som ett icke-finansiellt företag finns givetvis inslag som kommer att kunna påverka Banken. Dessa härrör framför allt till de förändrade kraven för effektivitetsmätning. Det första rör småbeloppsproblematiken som diskuterats och som är problem inbyggt i Dollar offset-metoden i samband med tröskelvärdena i IAS 39. Genom de nya reglerna elimineras denna fråga som ett problem då den, i absoluta tal, lilla ineffektiviteten kan bokas till resultaträkningen. Det andra problemet är valutaspreadarna. Här erbjuder emellertid inte IFRS 9 någon lösning på problemet utan bidrar snarare endast med att lindra det sammanbrott i säkringsredovisningen som blir följden av att ett säkringssamband på grund av valutaspreadarna hamnar utanför det accepterade effektivitetsintervallet.

Som tidigare diskuterats innebär förslaget en lättnad från många av de regler som är förknippade med säkringsredovisning i IAS 39. Den centrala roll som den interna riskhanteringsstrategin har i det nya förslaget ger Banken stora möjligheter i utformningen av dessa strategi- och policydokument. Huruvida Banken kommer att utnyttja de ökade möjligheter som ges tack vare till exempel en vidare tolkning av vad som anses vara godkända komponenter i ett säkringssamband blir därmed en strategifråga snarare än en fråga om att följa redovisningsregler.

5.3 Utrymme för professionella bedömningar

Något som redovisningslitteraturen tar upp på ett entydigt sätt är att principbaserade regelverk lämnar större utrymme för professionella bedömningar (se t.ex. Wüstemann och Wüstemann, 2010). Då IFRS 9 är ett tydligt försök att närma sig ett principbaserat regelverk kommer detta att ge effekter för företag som tillämpar säkringsredovisning. Ett tydligt exempel på utökat bedömningsutrymme är effektivitetstestningen. Utöver att säkringen skall förväntas vara effektiv under säkringsförhållandets längd, vilket gäller i båda regelverken, så kräver IFRS 9 bedömningar angående om säkringen uppfyller syftet med effektivitetsutvärderingen samt att resultatet från delarna i säkringssambandet förväntas balansera varandra på ett sätt som inte är

slumpmässigt. Detta innebär en signifikant skillnad från tidigare reglering då det räckt med att beräkna ifall säkringen legat i intervallet 80-125 procent, vilket inte krävt någon professionell bedömning utan är en rent teknisk process.

Gällande avbrytande av säkringar finns också en intressant aspekt. Enligt IFRS 9 skall ett säkringssamband avbrytas om en säkring inte längre uppfyller kvalifikationerna för säkringsredovisning eller om det inte längre följer företagets riskhanteringsstrategi. Dessa tvingande situationer är de enda sätten att avbryta en säkring. På så sätt skulle utrymmet för bedömningar minskas i och med övergången till IFRS 9 då man enligt IAS 39 kan välja att avbryta ett säkringssamband av ett antal anledningar. Enligt uppgift från IASB gäller denna nya reglering dock på enskild säkringsnivå. Detta betyder att företag skulle kunna ”tvingas” att avsluta en säkring enbart genom att förändra riskstrategin för just den enskilda säkringen. Det framställs som ett krav men blir med detta resonemang snarare ett val. I och med detta blir det ingen egentlig skillnad mot regleringen i IAS 39 och bedömningsmöjligheterna hos managers stryps inte. Därmed kan det ifrågasättas vad IASB:s syfte med regelförändringen är. I ett regelverk som utges för att vara principbaserat har de lagt in en regel som i praktiken blir verkningslös. Antingen har IASB misslyckats med ett principbaserat angreppssätt eller så är det ett sätt att få med sig dem som är skeptiska mot ett allt friare regelverk. Att överlåta större utrymme för professionella bedömningar är inte helt okontroversiellt och detta är ett sätt att gömma en princip i en regel. Detta speglar återigen den problematik som IASB som normgivande organ ställs inför när politisk hänsyn måste tas vid omformuleringen av en strikt regelbaserad standard.

Banken är en stor organisation där ekonomiska säkringar och säkringsredovisning utgör en viktig del i den huvudsakliga verksamheten för relativt många anställda. Detta har tillsammans med det strikta regelverket IAS 39 gjort säkringar och säkringsredovisning till något som styrts relativt hårt med hjälp av internt kommunicerade riktlinjer för riskhantering och säkringsredovisning. Genom att det nya regelverket IFRS 9 öppnar säkringsredovisningen för mer professionella bedömningar hur en säkringsaktivitet kan redovisas öppnas också möjligheten att decentralisera dessa beslut i organisationen. De krav som ställs på dokumentationen av den tillämpade säkringsstrategin gör dock att Banken med största sannolikhet också i fortsättningen kommer att reglera säkringsredovisningen internt. De vidgade möjligheterna uppstår i sådana fall snarast för dem som ansvarar för att utarbeta dessa strategier. När dessa dokument blir vägledande för säkringsredovisningen ökar de också i betydelse för externa parter som skall ta del av och använda redovisningsinformationen. De

friare ramar som ges de managers som ansvarar för riskhanteringsstrategin innebär härigenom ett ökat ansvar gentemot dessa externa intressenter. Ansvaret ligger då i att säkerställa att de riskhanteringsstrategier som kommuniceras internt, och även bildar grunden för säkringsredovisningen, ger en rättvisande bild av den risk som Bankens verksamhet ger upphov till. En annan aspekt av det ansvar som följer med de större möjligheter till bedömningar är ett internt ansvar. I och med att tidigare regler för säkringsredovisning varit så pass regelstyrda kan det tänkas att dessa regler tillåtits att vara styrande vid utformningen av Bankens interna säkrings- och säkringsredovisningspolicys. Denna risk får antas vara större när säkringsredovisningen, som i Bankens fall, är så betydelsefull för att kunna redovisa ett stabilt resultat. När IASB säger att utgångspunkten för redovisningen skall vara den interna riskhanteringen minskar risken att regelverket styr säkringsverksamheten vilket också får ses som ett indirekt syfte med det angreppssätt som IASB valt. Härigenom blir de som ansvarar för Bankens interna riskhanteringsstrategi också internt skyldiga att motivera att denna strategi som kommuniceras är den mest fördelaktiga för Banken. Strategin kan inte längre i samma utsträckning motiveras av att den skall uppfylla vissa externa krav för att tillämpningen av särskilda redovisningsmetoder skall få användas.

De som utformar Bankens säkringsredovisningspolicys kommer att få stort inflytande över säkringsredovisningen då IFRS 9 erbjuder friare tyglar. I litteraturen kritiseras principer för att förlora i jämförbarhet då liknande situationer kan bedömas olika då individers professionella bedömningar kan skilja sig åt. Det kan vidare diskuteras om risken för felbedömningar elimineras när ansvaret lämnas till ett fåtal individer. Även om de på högre nivåer i Banken anses ha stor kunskap i ämnet blir dessa personers tolkningar av regelverken och principerna grundstommen för Bankens arbete. Samtidigt innehar anställda längre ned i organisationen spetskunskap på just deras område. Denna spetskompetens återfinns hos såväl de som arbetar operativt med tillämpningen av säkringsredovisning som hos de handlare som ingår säkringar, varför det skulle kunna argumenteras att de har större kompetens att göra riktiga bedömningar än managers på högre nivåer som har ett mer översiktligt perspektiv. Utifrån den aspekten är det inte självklart att Banken kommer att strypa alla bedömningsmöjligheter för dem som arbetar operativt med säkringsredovisningen. Bennet, Brandbury och Pragnell (2006) anser att man skall öka tillåtelsen av professionella bedömningar på transaktionsnivå för att öka redovisningskvaliteten. Detta stöder att Banken skulle gynnas av att lämna större utrymme för professionella bedömningar längre ner i organisationen. En ökad kvalitet på redovisningen

skulle kunna tolkas som att den ger bättre information, vilket är ett av IASB:s mål med IFRS 9.

När de internt kommunicerade riktlinjerna blir allt viktigare också för Bankens externa redovisning hamnar också processen för att utveckla de interna strategi- och policydokumenten i fokus. I och med det ökade ansvar som IASB lämnar över till företagen, samt de ökade möjligheter som regelverken erbjuder, får de som utformar policys ett större ansvar att hitta den optimala lösningen för Banken. En viktig aspekt för Banken i utformningen av säkringspolicy blir att maximalt utnyttja den kunskap som finns inom företaget. Därmed blir det viktigt för Banken att utvecklingen av de interna riktlinjerna sker i en transparent miljö där personer med särskilda spetskunskaper inom olika områden involveras. En god transparens i dessa processer förbättrar inte bara utsikterna om en väl fungerande intern riskstrategi i sig, utan är även ett sätt att hantera de risker som diskuterats med att överlåta ansvaret för Bankens strategi till ett fåtal personer. När personer inom Banken med såväl affärs- som redovisningskunskap involveras i strategiutarbetningen förbättrar Banken troligtvis sina möjligheter att den strategi som kommuniceras internt verkligen erbjuder såväl det bästa underlaget för säkringsredovisningen externt som en god hantering av de risker som Banken utsätts för i sin dagliga verksamhet.

6. Slutsatser

Den utgivna delen av IFRS 9 gällande innehåller vissa relativt stora konceptuella förändringar. Trots detta kommer Banken förmodligen inte att tvingas till så stora förändringar utan snarare innebär standarden utökade möjligheter. Vi kan genom vår empiriska studie konstatera att med gällande strategi kommer regelövergången inte att innebära så stora omställningar för Banken. Detta kan emellertid komma att förändras när förslaget om makrosäkringar ges ut. Då IFRS 9 rörande mikrosäkringar innebär friare tyglar och större möjligheter är det ganska rimligt att tro att kommande ED för makrosäkringar kommer att följa i samma spår. Då makrosäkringar anses vara Bankens huvudsakliga säkringsverksamhet skulle detta kunna innebära att Banken utnyttjar utökade möjligheter och på så sätt genomgår omfattande förändringar. Om regleringen av makrosäkringar däremot blir ofördelaktig skulle Banken förmodligen se över företagets säkringsset-up och avväga möjligheterna att utöka användandet av mikrosäkringar på bekostnad av makrosäkringar. Slutsatsen av detta är att det är svårt att förutse hur Banken kommer påverkas innan man sett den kompletta standarden med både mikro- och makrosäkringar.

Syftet med det nya regelverket kring säkringsredovisning från IASB:s sida var att skapa en standard som tydligare än tidigare bygger på en principbaserad ansats. Kanske är borttagandet av många av de restriktiva regler som förekom i IAS 39 den tydligaste signalen om denna strävan. Trots att IASB sett sig tvingade att behålla vissa begränsande regler anser vi att IFRS 9 i stor utsträckning lyckas med detta. Vad IASB däremot inte gjort genom detta angreppssätt är att tydligt definiera vilken övergripande princip som skall vägleda säkringsredovisningen i den nya standarden. Istället läggs ett stort ansvar på säkringsredovisande företag att i sin verksamhet utveckla de principer som skall styra säkringsredovisningen under den nya standarden. I detta arbete ger den nya standarden tack vare, eller på grund av, sin öppenhet inga tydliga riktlinjer. Genom att lätta på många regler samt genom valet att låta företagets interna riskhanteringsstrategi utgöra grunden för säkringsredovisningen minskas många av de ologiska resultat som blivit resultatet av strikta reglers godtycklighet och som upplevts som överdriven komplexitet i det gamla regelverket IAS 39. Kritik har dock framförts av misstro gentemot säkringsredovisande företags förmåga att ta det ansvar som den friare standarden innebär, vilket skulle motverka möjligheten till jämförbarhet mellan företag som fritt tillåts tolka ett öppet regelverk. Vi anser dock att IFRS 9 utgör ett tydligt steg mot en standard som på ett tydligare sätt återspeglar den verkliga säkringsverksamheten i ett företag. Detta tror vi inte behöver innebära en försämrad jämförbarhet. Tvärtom har en standard som bidrar till att redovisningsinformation närmre avspeglar verkligheten potential att bidra till en ökad grad av jämförbarhet när *verkligheten* i olika företag blir det som jämförs. Avgörande för hur väl detta lyckas blir dock hur företag väljer att använda det ansvar man tilldelats av IASB.

IFRS 9 innebär ett friare regelverk än IAS 39 och innebär därmed också utökade möjligheter till professionella bedömningar för Banken. Då den interna strategin får förhöjd betydelse samtidigt som Banken får ett allt större ansvar av IASB, är det upp till Banken att reglera internt hur mycket professionella bedömningar de tillåter. Därmed blir det de som utvecklar Bankens policys som kommer att erhålla denna ökade frihetsgrad. Då det är en stor organisation finns ett behov av att begränsa risken för felbedömningar som kan uppstå vid en alltför decentraliserad tolkning av regelverket. Hur väl Banken lyckas med att skapa bästa möjliga säkringsredovisning kommer att bero mycket på hur utvecklingen av policys går till och om de lyckas utnyttja den kunskap som finns inom företaget.

7. Förslag till framtida forskning

Under arbetets gång har det alltmer framgått att de förändringar som föreslås i det utkast som IASB presenterade i december 2010 angående säkringsredovisning innebär störst förändringar för icke-finansiella företag. Mot bakgrund av detta tycker vi att det vore det intressant att ta del av en studie som liknar den vi nu presenterat men med ett empiriskt material hämtat från ett sådant företag. Vidare har IASB valt att i utkastet inte behandla regleringen av makrosäkringar som utgör en viktig del av framför allt bankers säkringsverksamhet. Vilka effekter IFRS 9 i sin helhet kommer att få beror, som vi också behandlat i uppsatsen, till stor del på hur denna viktiga del formuleras när den presenteras. En intressant ingång till vidare studier skulle därför vara att granska effekterna av övergången till IFRS 9 för en bank när också regleringen av makrosäkringar presenterats.

8. Referenslista

Artiklar

Alexander, D., Jermakowicz, E. (2006). A True and Fair View of the Principles/Rules Debate. *Abacus*, Vol. 42, No.2, s. 132-164.

Bennet, B., Brandbury M., Pragnell, H. (2006). Rules, Principles and Judgments in Accounting Standards. *Abacus*, Vol. 42, No.2, s. 188-204.

Benston, G. J., Bromwich, M., Wagenhofer, A. (2006). Principles- Versus Rules-Based Accounting Standards: The FASB's Standard Setting Strategy. *Abacus*, Vol. 42, No. 2, s. 165-188.

Bratton, W.W. (2003). Enron, Sarbanes-Oxley and Accounting: Rules Versus Principles Versus Rents. *Villanova Law Review*, Vol. 48, No. 4. Tillgänglig [online]: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=473242

Nobes, C.W. (2005). Rules-Based Standards and the Lack of Principles in Accounting. *Accounting Horizons*, Vol. 19 No. 1, s. 25-35.

Norberg, C. (2009). Hur skulle utvecklingen av redovisningen av finansiella instrument kunna nyttiggöras vid beskattningen?. *Skattenytt* 2009, s. 127-138.

Sawabe, N. (2005). Co-evolution of Accounting Rules and Creative Accounting Instruments: The Case of a Rules-based Approach to Accounting Standard Setting. *Evolutionary and Institutional Economic Review*, 1 (2), s.177-195.

Wüstemann, J., Wüstemann, S. (2010). Why Consistency of Accounting Standards Matters: A Contribution to the Rules-Versus-Principles Debate in Financial Reporting. *Abacus*, Vol. 46, No. 1, s. 1-27.

Avhandlingar

Ericsson, F. (2010). *Säkringsredovisning: Implementeringen av IAS 39 i svenska icke-finansiella börsföretag och konsekvenser för säkringsverksamheten*. Lund: Lund Business Press.

Böcker

Berk, J., DeMarzo, P. (2007) *Corporate Finance*. Boston: Pearson Education.

Holme, I. M., Solvang, B.K. (1996). *Forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Ramirez, J. (2007). *Accounting for Derivatives: Advanced Hedging under IFRS*. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.

Ryan, B., Scapens, R. W., Theobald, M. (2002). *Research Method & Methodology in Finance & Accounting*. London: South-Western Cengage Learning.

Rapporter

PricewaterhouseCoopers. (2005). IAS 39 – Achieving Hedge Accounting in Practice.

KPMG. (2004). IFRS Reporting – Financial Instruments Accounting.

Rättskällor

ED IFRS 9, Exposure Draft *ED/2010/13: Hedge Accounting*. London: International Accounting Standards Board.

ED IFRS 9, Exposure Draft *ED/2010/13: Hedge Accounting – Basis for Conclusions and Illustrative Examples*. London: International Accounting Standards Board.

FASB (2002). Principles-Based Approach to Standard Setting. The FASB Report. November 27. Tillgänglig [online] via:
http://www.fasb.org/jsp/FASB/FASBContent_C/ProjectUpdatePage&cid=900000011135

IAS 39, *International Accounting Standards 39 Financial Instrument: Recognition and Measurement*. London: International Accounting Standards Board.

IASB. (2008). *Discussion paper: Reducing Complexity in Reporting Financial Instruments*. London: International Accounting Standards Board.

IASB. (2010a). *Hedge Accounting: General Questions*. Tillgänglig [online]:
<http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Financial+Instruments+A+Replacement+of+IAS+39+Financial+Instruments+Recognitio/Phase+III+-+Hedge+accounting/edcl/ed.htm>

IASB. (2010b). *Snapshot: Hedge Accounting*. Tillgänglig [online]:
http://www.ifrs.org/NR/rdonlyres/A2E3EEBF-04F8-4D75-B62D-BA81BED4B67E/0/EDHedgeAccounting_SNAPSHOTDec10.pdf

Bankens interna dokument

Internt dokument 1: Verksamhetsbeskrivning finansieringsavdelningen. (2011-04-01).

Intern konsultrapport PwC, (2010).

Procedurbeskrivning för Bankens säkringsredovisning, (2009).

Intervjuer i kronologisk ordning

Anställd 1, Banken, Stockholm, 2011-03-01

Anställd 2, Banken, Stockholm, 2011-03-25

Zetterlund, P. O., Specialist på redovisning av finansiella instrument, PwC, Stockholm, 2011-04-04

Anställd 3, Banken, Stockholm, 2011-04-06

Anställd 1, Banken, Stockholm, 2011-04-11

Anställd 4, Banken, Stockholm, 2011-04-19

Webbkällor

EBF (2011). European Banking Federations kommentar till ED/2010/13. Tillgänglig [online]: <http://www.ifrs.org/NR/rdonlyres/775058DF-DB27-4ADE-8E3A-EBA599535BFF/0/CL177.pdf> [2011-05-07]

International Financial Reporting Standards¹. Tillgänglig [online]: <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Financial+Instruments+A+Replacement+of+IAS+39+Financial+Instruments+Recognitio/Phase+III+-+Hedge+accounting/Phase+III+-+Hedge+accounting.htm> [2011-05-11]

International Financial Reporting Standards². Tillgänglig [online]: <http://www.ifrs.org/Current+Projects/IASB+Projects/Financial+Instruments+A+Replacement+of+IAS+39+Financial+Instruments+Recognitio/hedge+accounting.htm> [2011-03-02]

Svenska Akademiens Ordbok. Sökord princip och regel. Tillgänglig [online]: <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/> [2011-04-22]